

Novi svijet

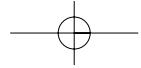
Karizmatična
ekonomija

Ne možemo
bez pjesme

Sportmeet

**ODGOJNA
VRIJEDNOST SPORTA**

SADRŽAJ

FOTO

Naslovnica:
Xxxxxxx
(foto:xxxx)

- 3 KOMENTAR
Život
- 4 IZ ŽIVOTA
Nepredviđeni dan
Spašen odnos
Poput spojenih posuda
- 5 RIJEČ ŽIVOTA
Postati velik
- 6 PEDAGOGIJA
ZAJEDNIŠTVA
Odgoj, rad i dostojanstvo
čovjeka
- 8 EKONOMIJA
ZAJEDNIŠTVA
Karizmatična ekonomija
- 10 NA CILJU
Bog me treba!

- 12 SPORTMEET
Odgojna vrijednost sporta
- 15 CRTICE
IZ SVAKODNEVICE
Koral
- 16 U DUBINU
Življena riječ
- put prema jedinstvu
- 18 SVJEDOČANSTVO
Ne možemo bez pjesme
- 20 SVJEDOČANSTVO
Zakonito i pravedno
- 22 SVIJET MLADIH
Izazov Riječi
- 24 DUHOVNOST JEDINSTVA
Kraljevski put

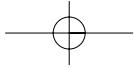
- 27 RAZGOVORI
Nerazumijevanje napuštenog
supružnika?
Na konju
Moj mladić ne vjeruje
Dosta kontrole

- 30 INTERVJU
Bratstvo ljudske zajednice
je dužnost
- 33 UKRATKO
Povijesni prikaz
Pokreta fokolara/3
- 35 IZ PRIRODE...
Također kamen govori

Mjesečnik Pokreta fokolara
Godina XLIV br. 2 veljača 2008.

Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, e-mail: novi-svijet@fokolar.hr, web stranica: www.fokolar.hr, tel.: 048 682282, fax: 048 270033; **Izdavač i nakladnik:** Djelo Marijino - Pokret fokolara; **Glavna urednica:** Đina Perkov; **Uredničko vijeće:** Đina Perkov, Sonja Eterović, Ivana Cvetković, Zdenko Horvat, Bartlomiej Zielinski; **Grafički urednik:** Bartlomiej Zielinski; **Suradnici:** Paola Glavurtić, Domagoj Sajter, Josip Planinić, Branimir Kovačević, Josip Buljan, Zdravko Tišljar, Divna Bajkuša, Mirta Vranko; **Tisk:** FEROPROMS d.o.o., Zagreb. **Godišnja pretplata** 150 KN, donatorska 300 KN, za Europu: 33 EUR. Za kontinente: 55 USD. Pojedinačni broj 15 KN. Uplate putem vašeg povjerenika ili na račun Pokreta fokolara broj 2360000-1101456527. Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi na gornjem lijevom uglu naljepnice. Novi pretplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo. **Devizni račun:** PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D., 10000 Zagreb, Račkoga 6, Croatia, SWIFT CODE: PBZGHR2X IBAN HR77 2340 0091 1100 8789 2

KOMENTAR

ŽIVOT

Koliko danas vrijedi život? pitamo se dok slušamo izvještaje o žrtvama u Iraku, Keniji, Afganistanu, Darfuru i drugdje, o ljudima samoubojicama, o trgovini ljudima, nasilju nad maloljetnicima. Brutalni prekidi ljudskih života počeli su potresati svakodnevnicu i u našoj zemlji.

Svatko ima pravo na život, slobodu i sigurnost ličnosti, stoji u 3. članku Opće deklaracije UN-a o pravima čovjeka, koja ove godine obilježava 60. obljetnicu. Mada se to pravo u praksi uvijek ne poštuje, ono je samo po sebi civilizacijski pomak.

U prošlom broju Novoga svijeta spomenuli smo da je skupština UN izglasala moratorij na izvršenje smrtnih presuda. Riječ je o tekstu koji nije obvezujući, ali ipak ima veliku simboličku, moralnu i civilnu vrijednost, jer pokazuje volju velikoga dijela međunarodne zajednice da brani ljudsko dobro i život, sveto i nepovredivo dobro. Papa je zaželio da taj moratorij potakne javnu raspravu o svetosti ljudskoga života.

Dakle, jedan povijesni korak je učinjen. Ipak treba reći da obrana ljudskoga života od začeća pa do prirodne smrti zahtjeva i druge dugoročne i odgovorne odabire.

S tim u vezi zanimljiv je prijedlog Giuliana Ferrare, direktora talijanskog dnevnika

«Il foglio». Govoreći o postojanju jedne legalne smrtnе kazne koja se odnosi na stotine milijuna ljudskih bića, on je pokrenuo kampanju moratorija na pobačaj. Jer riječ je o ljudskim bićima koja imaju svatko svoje jedinstveno i neponovljivo kromosomsко ustrojstvo, kaže se u apelu (vidi www.ilfoglio.it). Ideju o moratoriju već su potpisali i međunarodni uglednici, a podržava je i Crkva. I Papa se prešutno pozvao na nju obraćajući se početkom godine predstavnicima diplomatskog zbora akreditiranog pri Svetoj Stolici: «Ne mogu a da još jednom ne izrazim žaljenje zbog stalnih napada koji su se uvukli na sve kontinente, na ljudski život. Želio bih podsjetiti, zajedno s tolikim istraživačima i znanstvenicima, da novi dometi bioetike ne nameću izbor između znanosti i morala, nego zahtijevaju moralnu uporabu znanosti», rekao je Papa.

A prigodom obilježavanja Dana života 3. veljače rekao je: «Neka se svatko, prema svojim mogućnostima, zvanju i sposobnostima, osjeti uvijek potaknutim da ljubi život i da mu služi, od njegova začetka do prirodnog zalaza. Doista, zadatak je svih da prihvate ljudski život kao dar koji valja poštovati, čuvati i promicati, još i više kad je krhak i potreban pozornosti i brige, kako prije rođenja tako i u njegovom završnom dijelu».

Zahtjev za moratorijem na pobačaj mogao bi biti prigoda da se ispravi i jedan čudan fenomen, a to je da političke poteze u etički i društveno osjetljivim temama ne diktira duboka, narodna duša u strankama, nego radikalna liberalna logika sa svojim pretjeranim potvrđivanjem prava pojedinaca.

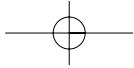
Đina Perkov

Sloboda nije nikad čisto individualna nego se razvija u priznavanju prava drugoga

Danas pada sigurnost da je znanstveni napredak istodobno i ljudski napredak pa je društvo pozornije prema onima koji ne znaju sami obraniti svoje pravo pred bio-tehnološkom znanosti bez usmjerena.

Prava opasnost postaje uzajamna neodgovornost, a to je temelj za nedostatak solidarnosti prema najslabijima. Prihvati ideju da sloboda nije nikad čisto individualna nego se razvija u priznavanju prava drugoga pomoći će nam da zadobijemo sposobnost izgrađivanja pravednih odnosa i struktura.

□

IZ ŽIVOTA

*Molitva je stalna
kad je stalna ljubav*

(3) arhiv C.N.

*Isječci iz života
mladih kojima
u razgovoru s
Isusom svaki
dan postaje
jedinstven, a
prenose to i na
one s kojima se
susreću*

NEPREDVIĐENI DAN

Jednoga jutra ustanem i počnem se pripremati za odlazak na misu. No u obitelji su me zamolili da odvezem auto mehaničaru, i to da budem tamo čim otvorim radnju te ga zamolim da završi popravak u tijeku dana. Odmah sam pomislila kako nije u redu da idem baš ja jer auto koristim manje nego drugi, a osim toga u planu imam nešto mnogo ljepše i vrjednije od toga da idem mehaničaru. Odlazim. Znam da Isus to traži od mene. Utapam se u promet velikoga grada i odmah izgubim strpljenje... ali vraća se osmijeh: u drugim vozačima mogu ljubiti Isusa! Kad sam došla do mehaničara, kaže mi da ne može on napraviti taj posao, nego moram ići kod njegovog kolege. Daje mi njegovu adresu – na drugom dijelu grada. To mi baš nije trebalo, ali pred tom nepredviđenošću kažem: hvala, Isuse, to mi ti dolaziš ususret i samo Tebe želim ljubiti!

Kad sam došla na novo odredište i ostavila auto na popravku, uputila sam se prema kući. Sada se mogu pozabaviti "mojim poslovima", ali susretnom bivšeg kolegu s fakulteta koji ima potrebu za razgovorom: kakve li jedinstvene prigode da slušam i tješim Isusa u liku "osamljenosti".

Više se točno ni ne sjećam kako se nastavio taj dan. U duši mi je ostala utisnuta samo punina, radost i nježnost kojima sam se osjećala obavijena te večeri, što je plod Njegove blizine u svakom trenutku dana.

U nastojanju da Riječ života svakoga mjeseca provedem u život, obnavljajući to nastojanje u svakom sadašnjem trenutku i nakon svakoga pada ili usporenja, doživjela sam na sasvim novi način koliko je istinito da življenje Evandželja svaki obični dan čini neobičnim.

(I. R. – Italija)

SPAŠEN ODNOS

U školi sam imala dvije prijateljice. Jedna od njih je prekinula školovanje i udala se. Kad sam joj otisla u posjet, počela je jako ogovarati drugu. Osjećala sam da o njoj trebamo razgovarati kao da je prisutna i nastojala sam istaknuti sve pozitivne strane te naše zajedničke prijateljice, opravдавajući njezino ponašanje i govoreci da je to možda zato što prolazi poteškoće. Slušala me pozorno, a nekoliko dana kasnije me nazvala i rekla da ona i njezin muž žele dati novčanu pomoć toj prijateljici. Bila sam presretna jer je odnos bio spašen i jer sam ljubila Isusa u prijateljici.

(A. A.)

POPUT SPOJENIH POSUDA

U zadnje vrijeme s mojom sestrom nije bilo baš lako. Bilo mi je teško približiti joj se. Ima dvije godine kako se udaljila od Boga i stalno je u nekakvom traženju. Posljednjih dana se svađala sa svojom mladićem, a tome su se pri-dodavale i poteškoće na poslu. Bila je jako žalosna i nisam znala kako joj pomoći.

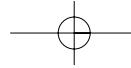
Jedne večeri dok sam u svojoj sobi razmatrala, ona mi se približila i pitala me što radim. Odgovorila sam joj da molim i pozvala sam je da moli za svoju situaciju, ali očekivala sam negativan odgovor. Na moje iznenadenje odgovorila je potvrđno. Bilo je jako lijepo jer je ona sama molila, osobito za svoju situaciju na poslu i za odnos s mladićem.

Sljedećeg jutra prije nego što sam izašla, u 7 sati, zamolila me možemo li moliti jer se trebala suočiti s onom poteškoćom na poslu. Kad se navečer vratila bila je jako sretna i ispričala mi kako se na poslu situacija popravila, a s mladićem se pomirila.

Dan kasnije željela je otići sa mnom na misu.

(C. D. – Brazil)

RIJEČ ŽIVOTA

POSTATI velik

Chiara Lubich

Isus se okružen mnoštvom uspinje na goru i izriče svoj poznati govor. Iz prvih riječi "Blago siromasima duhom, blago krotkima..." već se nazire novost Njegove poruke.

Isus predaje svojim učenicima riječi života, svjetla i nade, da ih te riječi prosvijetle i da njihov život zadobije okus i smisao.

Preobraženi tom velikom porukom, oni su pozvani primljeni nauk prenijeti drugima i provesti ga u život.

"A tko ih bude vršio (ove zapovijedi) i druge učio, taj će biti velik u kraljevstvu nebeskom."

Naše društvo danas više nego ikad ima potrebu upoznati riječi Evandželja i dopustiti da ga one preobrazje. Isus bi trebao opet ponoviti: "Ne srdite se na vašu braću; oprostite i bit će vam oprošteno; govorite istinu i neće vam trebati prisega; ljubite svoje neprijatelje; priznjajte da imate samo jednoga Oca i da ste svi braća i sestre; sve što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima". Upravo je to smisao pojedinih riječi od mnogih iz govora na gori. Ako bi se živjele, one bi bile dovoljne da se svijet promijeni.

Isus nas poziva da naviještamo Njegovo Evandželje. Ali prije nego poučavamo Njegove riječi, traži od nas da ih se držimo. Da bismo bili vjerodostojni, moramo postati stručnjaci u Evandželu, moramo postati živo Evandželje. Tek tada ćemo moći biti svjedoci životom i naučavati Evandželje riječju.

"A tko ih bude vršio (ove zapovijedi) i druge učio, taj će biti velik u kraljevstvu nebeskom."

Kako ćemo najbolje živjeti ovu rečenicu? Dopustiti da nas sam Isus tome pouči, privlačeći njegovu prisutnost u nas i među nas našom uzajamnom ljubavlju. On će nam predložiti prave riječi s kojima se možemo približiti osobama, pokazat će nam putove, otvoriti nam vrata da uđemo u srce braće, da bismo Ga svjedočili gdje god se nalazimo, pa i u najtežim sredinama i u najzamršnjim situacijama. Vidjet ćemo kako se svijet, onaj mali dio svijeta u kojemu živimo, preobražava, kako se obraća i prihvata slogu, razumijevanje i mir.

Važno je uzajamnom ljubavlju među nama održavati živu Njegovu prisutnost, biti spremni slušati Njegov glas, glas savjesti koji nam uvijek govoriti, ako znamo ušutkati druge glasove.

On će nas poučiti kako treba vršiti radosno i kreativno i najmanje zapovijedi, te će dobro "istesati" naš život jedinstva. Neka se mogne ponoviti i za nas, kao nekad za prve kršćane: "Pogledaj kako se ljube, jedan za drugoga su spremni i umrijeti"¹. S Evandželjem je moguće stvoriti novo društvo, što se može vidjeti i po tome kako se naši odnosi obnavljaju ljubavlju.

Ne možemo zadržati za sebe primljeni dar: "jao meni ako Evandželja ne navješćujem"², pozvani smo ponoviti sa svetim Pavlom. Ako dopustimo da nas

"A tko ih bude vršio (ove zapovijedi) i druge učio, taj će biti velik u kraljevstvu nebeskom."

(Mt 5,19)

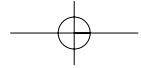
vodi unutarnji glas, otkrit ćemo uvijek nove mogućnosti za priopćavanje – za govorom, pisanjem i razgovorom. Neka Evandželje preko nas opet zablista u našim domovima, u našim gradovima, u našim državama. Procvest će novi život i u nama; radost će porasti u našim srcima; Uskrsli će sjajiti bolje... i On će nas smatrati velikima u svome kraljevstvu.

To na izvanredan način pokazuje život Ginette Calliali. Kad je s prvom skupinom fokolarina stigla u Brazil 1959. godine, ostala je zapanjena vidjevši velike nejednakosti u zemlji. Zauzeta uzajamnom ljubavlju živjela je Njegove riječi. Govorila je: "On će nam otvoriti put". S vremenom se uz nju razvijala i učvršćivala zajednica koja danas broji stotine tisuća ljudi svih slojeva i dobi, stanovnike siromašnih favelasa i pripadnike imućnije klase koji se prihvataju služenja najsilomašnjima. Tako su se mogla ostvariti socijalna djela koja su promijenila lice favelasa u više gradova. Maleni ujedinjeni narod i dalje pokazuje da je Evandželje istinito – miraz koji je Ginetta ponijela sa sobom kada se preselila u nebo.

□

¹ Tertuljan, Apologeticum, 39, 7;

² Usp. 1Kor 9,16.

PEDAGOGIJA ZAJEDNIŠVA

*Izgradnja čovjeka
glavna je zadaća
svakog odgojnog
procesa, a svako
usvajanje znanja
i stjecanje vještina bi
trebalo biti usmjereno
ka uzdizanju ljudskog
dostojanstva kroz rad*

RAD - CILJEVI I SLOBODA IZBORA

Rad, ekonomija, odgoj. Zajednica kao prostor i tkivo preplitanja ovih područja u temelju je društvenih istraživanja znanstvenika koji su orijentirani ka svjetonazoru uzajamnosti i bezuvjetnom poštivanju čovjekova dostojanstva. Ono što se u svim područjima ljudske djelatnosti podvlači kao jedinstvena duhovna strategija jest ostvarivanje zajedništva, kako u obitelji, tako i na

arhiv C.N.

vanju vještinama, poticanju samostalnosti i samopouzdanja koje će potpomoći što kvalitetnijem privređivanju u korist razvijanja i potvrđivanja čovjekovih mnogo-brojnih potencijala, poput stvaranja obitelji ili drugih kvalitetnih odnosa i postignuća. Čovjek slobode izbora, čovjek težnji i mudro probranih ciljeva. Pri tom je novac posljedica aktivnosti, a ne cilj čovjekova rada.

Izgradnja čovjeka glavna je

razvojem potrošačkog mentaliteta u kojem se stvara čovjek koji radi samo da bi zaradio novac kojim će kupovati stvari u skladu sa svojim „potrebama“. Takve potrebe su, međutim, umjetne i isprovociране reklamnom mašinerijom koja govori čovjeku što mu treba, sukladno s težnjama proizvođača, naručitelja reklama, koji su u permanentnoj utrci za što većim profitom. Čovjek pri tome nije čovjek sa svojim stvarnim potre-

ODGOJ, RAD I DOSTOJANSTVO ČOVJEKA

**Paola
Glavurtić**

radnom mjestu, u školi, u užoj i široj društvenoj zajednici. Rad je jedan od uvjeta koji omogućuje zasnivanje obitelji, jer obitelj iziskuje sredstva za život. No cijeli odgojni proces unutar obitelji uvjetovan je radom i odnosom prema radu. Obiteljska odgojna „taktika“ je usmjerena ka ovlađa-

zadaća svakog odgojnog procesa, a svako usvajanje znanja i stjecanje vještina bi trebalo biti usmjereno ka uzdizanju ljudskog dostojanstva kroz rad. Ipak, ravnoteža između čovjekova usmjerena na rad i položaja rada u odnosu na podizanje ljudskog dostojanstva je poremećena

bama već sredstvo zaradivanja novaca od kojeg se što veća količina treba usuti u potrošačku košaricu u obliku dopadljive ambalaže i sumnjivih deklaracija. Nakon što odbacimo tu šarenu laž, ostaje samo gorak okus uludo potrošenog novca, dug na tekućem računu, ali i smanjenje

kulture življenja izazvano nemogućnošću zadovoljenja stvarnih materijalnih potreba, stresom te duhovnom prazninom i beznađem. Tako se zabrinutošću oko nemoći u potkrjepljenju vlastitih materijalnih potreba dodatno potiče egocentrizam, a čovjek zaboravlja da mu je dana sloboda izbora, postaje još više otuđen, sam, zarobljen u virtualnom prostoru svojih sms poruka, daleko od vlastitih roditelja, supružnika ili djece.

ODGOJ, ZAJEDNICA I EKONOMIJA

Na kome je da mijenja ovo postojeće stanje ispunjeno površnim upijanjem informacija i dojmova u kojemu se, u nemogućnosti dublje i kvalitetnije obrade podataka na psihosocijalnoj i kognitivnoj razini, stvaraju vrijednosno destabilizirane generacije, vojske globalizacijskih marioneta? Hannah Arendt kaže: „*Odgoj je točka na kojoj odlučujemo volimo li svijet dovoljno da preuzmemo odgovornost prema njemu i spasimo ga od propasti...*“ Ili će možda ekonomija iskoristiti

priliku da ispravi krivu sliku o sebi kao istovremeno i stvaratelju i sluzi nehumanog potrošačkog mentaliteta, namjesto nauke o upravljanju gospodarstvom. No nisu to nikakve dehumanizirane pojavnosti kojima ne upravljaju ljudi. Ekonomija zajedništva nastoji trenutni trend u kojemu profit upravlja ljudima, u kojem je čovjek dragovoljni zarobljenik egocentričnog pogleda na svijet i materijalističke slike svijeta, preokrenuti te pomaknuti nematerijalni cilj odnosno zajedništvo i odnose u zajednici u središte

poslovanja. De Lascio ja rekao: „*Zajednica je mjesto u kojem se razrješava istina o nama samima. Nema, dakle, mudrih i neznanica, nego samo pozorni svjedoci, željni onog što zajednica otkriva i što postaje zajedničkom baštinom.*“ Ono što je bez sumnje istinito jest da je središte života za svakog pojedinačno druga osoba i da čovjek ne nalazi smisao u posjeđovanju materijalnog već u nematerijalnom.

RAZVOJ KULTURE DAVANJA

No današnje društvo u kojem se preferira površnost i moralni relativizam nije prikladan „medij“ za kulturu davanja. To pokazuju razne teškoće kroz koje prolaze

arhiv NS

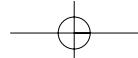
uslužne jedinice ekonomije zajedništva jer kultura davanja je više od etičkog managementa i odbijanja poslovnog špekuliranja. Ipak, zapreke nas ne bi trebale omesti nego poučiti, a i opstanak poduzeća koja pristaju uz ekonomiju zajedništva često ovisi o Providnosti koja kao „skriveni dioničar“ uskače u presudnim trenucima za pozitivno ostvarenje poslovnih projekata. „*Širenje kulture davanja uz pomoć ekonomije zajedništva rezultira time da pojedinac ide prema sve manjem potrošačkom načinu života, a*

vlastiti višak mjeri prema potrebljama drugoga.“¹ Kako senzibilizirati društvo za novu poslovnu strategiju u kojoj je čovjek u odnosu s drugim čovjekom primarni cilj uslužnog i stvaralačkog rada? Putem obitelji, ali i škole, u odgojno-obrazovnom procesu u kojem će čovjek u odnosu i njegovo neizmjerno plodno duhovno prostranstvo pronaći puteve istinskog ostvarenja. Prvi utemeljitelji škole Aurora u Santa Maria di Catamarci u Argentini istaknuli su da je cilj osnivanja škole, uz ostalo, „*pomoći ljudima da pronađu svoje dostojanstvo i to preko rada koji će donositi profit.*“ Profit i uspjeh sami po sebi nisu ništa loše ako nisu primarni cilj i ako služe dobrotobi zajednice. Uostalom, uspjeh je stalno ostvarivanje planiranih ciljeva koje pojedinac smatra vrijednjima. Da bi se promijenio položaj društva, mora se promijeniti svaki čovjek ponaosob. Pojedinac mora promijeniti ciljeve koje je do sada držao vrijednjima, a da bi promijenio vrijednote, mora početi od razvijanja suošćenja, sposobnosti oprštanja i razumjevanja. Razvoj takvih osobina u domeni je *odgajatelja*, koji je, osim

obitelji i škole, i širi društveni kontekst, kulturno okruženje, povijest i tradicija. U tom labirintu ljudske duhovne baštine sigurno ima još mnogo materijala na kojima možemo učiti kako biti novi čovjek. Uostalom, John William Gardner je rekao: „*Naš problem nije pronaći bolje vrijednosti, već ostati vjernima onima što ih ispovijedamo.*“

1 M. Bušić: „Etičko poslovanje i strategija financiranja organizacija utemeljenih na konceptu Ekonomija zajedništva“, 2006, magistrski rad

EKONOMIJA ZAJEDNIŠTVA

Povijest ekonomije i društva može se iščitavati kao kretanje između karizme i institucije. Teolog H. Von Baltazar preporučuje viziju Crkve dijaloga, dinamiku između različitih profila, vezanih uz određene osobe u prvotnoj Crkvi. Dva osnovna profila su "petrovski" i "marijanski". Petrovski profil ističe iznad svega institucionalni, hijerarhijski, pravni i objektivni pogled na crkveni život, dok marijanski izražava njenu karizmatičnu, horizontalnu i bratsku narav. Ta dva pogleda nisu u suprotnosti, nego se životno i djelatno nadopunjaju. Baltazar govori da je povijest Crkve izvedena iz razvoja tih dviju istobitnih dimenzija Crkve.

Uvjeren sam da je takav pogled

KARIZMATIČNA EKONOMIJA

Ako izostavimo povijesne i ekonomske činjenice nastale iz vjerskih i građanskih karizmi, zapostavljamo osnovne elemente u razumijevanju opće povijesti društva pa i ekonomije

**Luigino
Bruni**

na život Crkve vrlo prikladan želimo li razumjeti građanski i ekonomska razvoj čovječanstva. Kad gledamo na život Crkve, postoji (ili je barem postojalo) naglašavanje institucionalnog aspekta, dok je karizmatični aspekt ostavljen u sjeni. Isto tako kada iščitavamo život čovječanstva, njegov javni i ekonomski život, uvijek je prisutna tendencija da se vide samo institucionalni aspekti, a zanemari djelovanje karizmi.

Često vidimo samo povijest velikih događaja, političkih rasprava i ratova. S obzirom na ekonomiju mi govorimo o ekonomiji velikih poslovnih poduzeća i banaka, Marko Polo, pomorskim republikama, otkriću Amerika i zlatnoj groznici, inflacionim krizama i kolonijalnom širenju. Ne priča se o ostalim ekonominama, onima koje ovdje nazivam "karizmatičnim" jer nastaju iz karizmi, vjerskih i

građanskih. Čineći tu grešku, zapostavljamo osnovne elemente u razumijevanju uopće povijesti društva pa i ekonomije.

Prvi značajni primjer karizmatične ekonomije je redovništvo. Benediktinsko pravilo "moli i radi" označavalo je mnogo više od samog puta individualne svetosti. Benediktinska kultura kroz stoljeća je postala prava kultura rada i ekonomije. U grčko-rimskom svijetu oni koji su studirali nisu radili, a oni koji su radili nisu bili osobe u kulturnom smislu, nego robovi. Karizma svetog Benedikta, koji nije slučajno zaštitnik Europe, ujedinila je te dvije dimenzije ljudskog života –unutrašnji život i rad i nastale su prve velike ekonomske inovacije, među kojima i moderne računovodstvene tehnike. Karizma Benedikta i drugih utemeljitelja je odlučujuća za nastajanje tržišne ekonomije. Redovnička kultura bila je kolijevka iz koje je nastao prvi ekonomski i komercijalni leksikon, koji je utjecao na Europu srednjega vijeka. Iz proizvodnog i trgovačkog

BeZet

iskustva samostana stvoreno je etičko zakonodavstvo ekonomske aktivnosti, što je bio odlučujući element za početak moderne ekonomije.

Franjevačka karizma je imala odlučujuću ulogu u nastanku moderne tržišne ekonomije. Ona predstavljala značajan moment u povijesti ekonomije zapadnog društva, ali i paradoks: karizma koja je u središte postavila siromaštvo, dakle i materijalno distanciranje od dobara i novca, postaje prva škola ekonomije iz koje je izrastao duh tržišne ekonomije. Sveti Franjo, sin trgovca i sam trgovac, uputio je najradiklaniju kritiku novcu i svjetu reguliranom cijenama, u ime besplatnosti i nemjerljive vrijednosti najvrednije robe (koliko vrijeđi "brat sunce"? Koliko "sestra voda"?). No iz karizme Svetog Franje nastale su zalagaonice ("Monti di pieta"), u drugoj polovici XV. stoljeća. Njihov nastanak bio je inspiriran bratstvom, a ne ekonomskim razlozima. Težilo se oslobođanju ljudi od lihvara i bijede. Prve banke su se

pojavile kao "lijek" protiv siromaštva. Govorilo se da je cijeli grad siromašan ako je i jedan od njegovih građana siromašan. Liječiti bijedu znaci je liječiti cijeli grad, iscjeljivati cijelo javno tijelo. Pojava prvih modernih banaka bila je nadahnuta ljubavlju.

U narednim stoljećima karizme su pokrenule reducciones u Južnoj Americi (isusovci), prve bolnice i javne škole, djela pomoći. Prvi radni ugovor s maloljetnikom napisao je Don Bosco, čija je karizma izrasla iz ljubavi prema mладима.

Karizmatska povijest ne završava karizmom svetaca. Karizmatski princip postoji i u osobama koje nisu izraziti vjernici, ali ih potiče duh i besplatnost. Među izraze tih građanskih karizmi spada europski kooperativni pokret, koji je u drugoj polovici devetnaestog stoljeća pokušao sa nekapitalističkom pristupom tržišnoj ekonomiji i doveo do kooperativa temeljenih na načelu bratstva.

Današnja socijalna i građanska ekonomija je plod mnogih karizmi. Karizmatska ekonomija nije ograničena samo na Zapad. Kada je 12. ožujka 1930. Gandhi počeo svoj "marš soli", za Indiju je to bio početak velike revolucije, nastale iz Gandijeve karizme.

Istaknut će neke značajke karizmatske ekonomije:

1. Idealni motiv: pokretač nije ni primarno ni isključivo promicanje individualne koristi. Osnivače ili animatore takvih iskustava pokreće građanski žar koji je jači od čisto ekonomskih razloga.

2. Načelo uzajamnosti: njihovo temeljno načelo nije altruizam niti filantropija, nego uzajamnost, (koji se u praksi često izražava terminom solidarnost ili čak bratstvo).

3. Besplatnost je osnovni element, a postoji kada je bitan čin

sam u sebi i nije važan samo rezultat. Aktivnost koja nastaje iz karizme nije nikad samo sredstvo nego i cilj sama po себи. Zanimljivo je da besplatnost i karizma obje dolaze od grčke riječi "charis" (milost).

4. Nastaje iz civilnog društva. Karizmatska iskustva nastaju iz javnosti, iz baze, od ljudi koji se spontano udružuju. Zato su to iskustva slobodnih ljudi.

5. Nastaju kao odgovor na konkretnе probleme za pravednošću i jednakostu. Iskustvo počinje u nakani da se izide u susret potrebi osoba ili zajednica.

Povijest, uključujući ekonomsku i javnu, ne bi bila ista bez tih velikih karizmi, ekonomskih iskustava što se javlaju iz poziva, a imala su i važne civilizacijske učinke, uključujući i one ekonomske. One šire svoj utjecaj do današnjih dana. Ekonomija zajedništva je takvo iskustvo koje (a) nastaje iz jednog idealnog (b) temelji se na uzajamnosti (c) prakticira besplatnost ili "kulturu davanja" (d) ekonomija je jednoga naroda i bratstva, (e) nastala je iz "čina ljubavi" prema konkretnim osobama koje su živjele u barakama Sao Paola.

Moderarna ekonomija hitno treba karizme. Bez njih ona postaje proizvođač nezadovoljstva, jer karizme donose dodir ljudskosti u javni život, čine lakim i slatkim breme svakodnevног rada, pokazuju da je drugi osoba prije nego kolega, stranka ili potrošač.

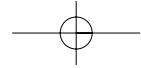

(s engleskog preveo Đuro Matašin)

Na slici
Centar: benediktinski samostan u Einsiedeln
Dole: Rad u jednoj iz tvornica koja pokušava živjeti karizmatičku ekonomiju

arhiv C.N.

NA CILJU

Nismo noćas spavalici. Zaprepašteni. Po tko zna koji put smo shvačali kako su čudni putovi Gospodnji i kako su nam Njegove namjere nedokučive. Pitali smo se zašto je Bog pozvao baš Tebe tako rano. A nezamjenjiv si još uvijek svojim kćerima: Ani, Valentini i Klari, svojoj Rezi, svojoj ostarjeloj majci. Svojim sumještanima.

Tko će sada u našoj crkvi čitati, pjevati, skupljati darove u trenutku kada svi zakažu?

Ti nikada nisi zakazao.

Kako će izgledati naš Veliki Petak bez tvojeg pjevanja "Puče moj"? Kako će izgledati naša Cvjetnica bez tvojeg pjevanja Muke?

Tko će zapjevati u KUD-u?

Kome ćemo se tužiti za učinjeno i neučinjeno u selu? Koga ćemo zapitkivati što i kako sada?

Ovim su se riječima članovi Župe sv. Ivana Krstitelja i KUD-a "Ivan Meštirović" iz naselja Vrpolje u Brodsko-posavskoj županiji oprostili od svog prijatelja Marinka Šimičića, na sprovodnoj misi u prepunoj crkvi, tog hladnog utorka, 15. siječnja.

Možda stoga o njemu najbolje svjedoči upravo mnoštvo koje ga je došlo ispratiti; brojni svećenici, mladi, političari na razini županije i općine, župljeni, kolege s posla... Svatko bi o njemu imao što reći i vjerojatno bi to najbolje ocrtalo njegov pravi lik. Jer, kako netko reče, o Marinku se ne može govoriti u jednini, nemoguće ga je zamisliti izdvojenog iz njegove obitelji, župe, radnog mjeseta, zajednice...

Da, i zajednice Pokreta fokolara. Marinko i Terezija upoznali su Ideal jedinstva godine 1984. na jednom susretu u Slavonskom Brodu i odmah ga prihvatali svim srcem, zajedno s Marinkovom majkom Rezom i djecom. Od tog trenutka znali smo da u Vrpolju postoji sigurna točka na koju se u

BOG ME TREBA!

Marinko Šimičić napustio nas je 13. siječnja u pedeset i četvrtoj godini života

svako doba može računati, kad bi nas put naveo u Slavoniju...

Kako se ne sjetiti tih predaha u ozračju doma u kojem je uvijek bilo mjesto za iznenadnog gosta, ne samo za stolom, uvijek blagdanski pripremljenom, nego i u srcima složne obitelji s tri generacije? Nakon susreta u obližnjem Đakovu, jedne smo nedjeljne večeri u vrijeme domovinskog rata kao i obično svratili k njima na trenutak okrepe. Ona oaza topline i radosti u toj se situaciji činila gotovo nestvarnom. Nakon večere čitava je obitelj uzela u ruke instrumente i zasvirala nam

slavonske narodne pjesme! Tko bi još razmišljao o tome da nas čeka dugi put do Zagreba, po zamračenju i magli!

A ni njima u to vrijeme nije bilo lako, o čemu najbolje svjedoče brojna iskustva koja su bili spremni ispričati na svakom susretu. I premda je Marinko bio više osoba od djela nego od riječi, kad bi izvukao na vidjelo blaga svoje duše te su riječi pogadale u dubinu, jer su bile život. Osobito je bilo upečatljivo svjedočanstvo koje su ispričali na Family festu 1994. u Zagrebu. Kao da su se u tim teškim i opasnim trenucima

**A. B.
Eterović**

brinuli samo za jedno: kako strah i neizvjesnost i tragedije živjeti u svjetlu evanđelja i proniknuti u njima ljubav Božju.

No čujmo Marinka:

"Malo prije nego što će i kod nas izbiti rat, jedne hladne nedjelje pred blagdan Svih svetih, vidjeli smo dugu kolonu automobila, sačinjenu od ljudi koji su radili u inozemstvu, kako se slijeva prema Bosni. Most prema Šamcu bio je zatvoren. Kolona je bila duga 30 km i stajala je već dva dana. Tog dana Tereza se vratila s posla (radi u trgovini) i rekla da više nemaju robe, jer su ljudi sve pokupovali. Mnogi su bili gladni i s malenom djecom. Pogledali smo se i razumjeli: moramo nešto učiniti. Moja je majka počela kuhati kavu, čaj, ispraznili smo smočnicu i nosili ljudima koji su čekali u koloni. Mnogi su nas s nevjericom gledali. No nije bilo vremena za razmišljanje. Pomisao da ti ljudi trebaju pomoći, da su djeca promrzla i gladna navela nas je da činimo ludosti. Morali smo primjerice hodati 5 km za kolonom kako bismo pronašli jednu obitelj i donijeli im opranu bočicu i topnu vodu za dijete.

ZBOGOM

**Bolan je pogled na svijeću što gori
i gorčinom svojom razdire mi dušu.
Suza poput rose niz obraz mi pada -
osjećaj što kriješ k'o jedina nada.**

**Otići tek tako, bez pozdrava, riječi
tvoj običaj nije prijatelju stari.
Otpjevat smo mogli još pjesama mnogo
slaveći Onoga što nam sve podari.**

**Nek ti bude laka ova naša gruda,
ponosna i zlatna Slavonija tvoja!
U njedrima njenim sačekaj Pastira,
koji će te povest do prijestolja svoga.**

(Pjesma koju je Marinkov prijatelj napisao za oproštaj)

Radost koju smo iskusili kod kuće, kad smo ispričali sve što smo doživjeli bila je ogromna. A na naše veliko iznenadjenje, kad smo pogledali košaru u kojoj smo nosili hranu vidjeli smo novac. Točno onaj iznos koji smo bili dužni tih dana...

Zaista smo doživjeli istinitost riječi 'Dajte i dat će vam se'."

Slijede prve uzbune u Vrpolju. Njihov i naš prijatelj Željko stradao je već u prvim granatiranjima, pomažući drugima. Stižu prve pošiljke humanitarne pomoći od obitelji Pokreta fokolara iz čitave Europe. Šimičići obilaze susjede, prognanike kojih je Vrpolju sve više. Marinko razvozi pomoći i za vrijeme uzbuna.

No najteži trenutak za cijelu obitelj je kad on mora na posao. Ima radnu obvezu kao strojovođa, a to je područje više nego opasno. Svaki trenutak može biti posljednji. Pored ogromne strepnje ta im

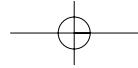
(2) arhiv NS.

spoznaja ulijeva u srce sve veće pouzdanje u Boga. Jedne večeri cijela se obitelj okuplja i među sobom sklapa jedinstveni savez: da su spremni prihvatići i vršiti Božju volju, ma kakva ona bila. U svima se nastanjuje novi mir.

Marinko kaže da je svaki odlazak na posao bio novo iskustvo. "No s vjerom u ovaj naš savez činilo mi se da više nisam sam u kabini, vozeći prema Sl. Brodu ili Vinkovcima. Napadi na prugu su bili iznenadni i bez upozorenja. Više puta sam doživio kako me sam Bog spasio. Jednom je na kolodvoru eksplodirala granata, geleri su fijukali oko mene i dok sam ležao u prašini, gotovo ne vjerujući da mi se ništa nije dogodilo, glavom mi je proletjela misao: možda Bog želi da ostanem ovdje, jer me treba, ne samo u obitelji, nego i za mnoge druge koji očekuju moju ljubav."

Koliko istine u tim riječima! Marinko i Terezija doista nisu prestajali sijati ljubav oko sebe. Terezija svjedoči da je Marinko bio spreman za odlazak u nebo jer su se za to zajedno pripremali. Obećali su jedno drugome da će živjeti za svetost drugoga i to je među njima bila i jest stvarnost.

SPORTMEET

ODGOJNA VRIJEDNOST SPORTA

U gradiću Faro u Križevcima 19. siječnja održan teorijsko-praktični seminar sportskih djelatnika, trenera, sportaša, menadžera, odgajatelja, učitelja i roditelja na temu Odgojna vrijednost sportskih aktivnosti mladih i odgovornost odraslih

**J. Branimir
Kovačević**

Sport u svojoj biti treba usmjeriti čovjeka na zdrav život, korektni odnos prema sebi i drugima, ozdravljati opterećeni duh, a je li tako? Svakodnevno se susrećemo s izraženim sportskim ambicijama gdje se žrtvuje zdravlje i život, pa je vrijeme da se dugoročno pobrinemo za nove generacije.

Zamisao seminara potaknuli su gradonačelnik Križevaca Branko Hrg, docent pedagogije i sporta i sportski lječnik iz Rima, koordinator Sportmeeta Paolo Crepaz i Pokret fokolara. Namjera je isticanje važnosti odgoja u sportu i formiranje cjelovite osobe kroz sportsku aktivnost.

Ne umanjujući vrijednost vr-

hunskih rezultata, pojedinaca ili ekipa, naglašen je značaj šireg pristupa i stvaranje uvjeta za sportski život što većeg broja mladih ljudi.

"Da bi mogli pobjeđivati, moramo znati i gubiti"

Okupljeni su se složili da je neophodno vratiti sportu dušu. Danas je u prvom planu rezultat, karijera, novac, egoizam, nasilje. Pojedinac se bespovredno troši u cilju postizanja rezultata, a u sučeljavanju s protivničkom

ekipom, prelazi se granica sportskog i fer odnosa.

Da je trenutak ozbiljan, pokazuju istraživanja tjelesnih mogućnosti po dobnim skupinama gdje se opaža opadanje razine motoričkih sposobnosti kod većine učenika osnovnih i srednjih škola. Treneri koji nastavljaju rad s takvim pojedincima suočeni su s kompenziranjem nedostataka. Neki preambiciozni, kroz takviziranje, ili neke druge nesportske i nedopuštene pristupe odlaze predaleko. Zašto? Nedostaje moralan pristup, nedostaje, skromnost, ne zna se gubiti, a oholost i obmana zasljepljuju

neizgrađenu osobu koja po svaku cijenu želi pobjedu.

Ukoliko mladim naraštajima kroz igru razvijamo motoričke sposobnosti, stvaramo uvjete za razvoj tehnike, podižemo razinu psihofizičkog zdravlja, a kroz sve to posebnu važnost moramo posvetiti odgajanju zdravog odnosa prema sebi i drugome. Natjecanje nikako ne bi smjelo postati samo sebi svrha, niti se natjecatelj založiti do stradavanja. Protivnik ne smije biti percipiran kao neprijatelj.

Gradonačelnik Križevaca Branko Hrg pozdravio je okupljene sudionike i ohrabrio u nastojanjima da se sportski duh obnovi i postavi na zdrave osnove.

Osim entuzijazma za iskorak iz klišaja potrebna su i stanovita ulaganja, a on je istaknuo da će strukture lokalne vlasti poduprijeti ovu plemenitu ideju.

Kako se seminar odvijao stjecala se cijelovita slika njegove važnosti i u samom odazivu osamdesetak nazočnih. Budući da ih je bilo dosta iz udaljenih regija, od Dalmacije do Vojvodine, gospodin Josip Šikić nas je upoznao s postignutim rezultatima u općini Križevci. Vidljivo je da je ovdje prepoznata važnost sporta za mentalno zdravlje, te se s pravom može reći da je ovo grad sporta i sportaša (1400 aktivnih sportaša od čega su 80% mlađi ljudi).

Dr. Paolo Crepaz istaknuo je da je sport jezik koji svi razumiju, ali

Sportmeet je svjetska mreža sportskih djelatnika koji promiču načela otvorene, solidarne, kreativne i konstruktivne sportske kulture, usmjerene ostvarenju bratstva na svim razinama – među osobama, narodima, kultura-ma, etničkim skupinama i religijama, što je primarni zadatak Sportmeeta (www.sportmeet.org)

da se samo 3% od ukupnog broja čovječanstva bavi sportom. Ipak taj mali postotak određuje svijest o sportu onoj drugoj skupini od 97 % svjetske populacije.

Istaknuo je njegovu važnost i odgojnu vrijednost, jer je sport mjesto susreta, ali i sukoba!

Igra i borbenost početne su faze u cijelovitom razvoju osobe, a ujedno su i osnovni elementi koji određuju sport. Njegovo izlaganje se fokusiralo na postavljanje granice gdje se neosporno potreban faktor borbenosti mora postaviti i nadzirati, da se natjecanje ne prometne u sukob.

Manji dio borbenosti valja usmjeriti u sportsko nadmetanje, a veći dio u borbu s negativnim porivima u vlastitom srcu!

Ovaj stručnjak posebno naglašava psihološku dimenziju poraza. Svi se usmjeravaju na pobjedu i kad dožive poraz, mnogi zapadaju u traumatične krize. "Da bi mogli pobjeđivati, moramo znati i gubiti", istaknuo je.

Danas roditelji nerijetko griješi želeći zaštiti dijete od poteškoća, ali im time iskrivljuju sliku o vrijednostima, ali i uskraćuju razvoj motoričkih sposobnosti. Ovaj problem se uvećava posebice kad se prenaglašavaju zahtjevi u području školskog

uspjeha ili neke druge pasivne discipline. Nedostatak kretanja usporeva fizički razvoj i narušava spontani osjećaj za igru, što opet utječe na manjak motivacije i dovodi do odustajanja poradi i manjih neuspjeha.

Osvrćući se na ulogu sredine na afirmaciju sportaša, njegove smjernice opisuju problematiku u kojoj se trenutačno nalazi suvremeniji sport.

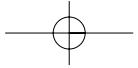
* Roditelji obično usmjeravaju dijete ka manjem zalaganju, ka glasovitoj ekipi, što je elementarna greška, jer se ne razvija osjećaj za strpljivo sazrijevanje

* Mediji također participiraju u odgovornosti, jer uzdižu samo velike pobjednike i pozornost usmjeravaju na velike rezultate, dok se odgojna vrijednost sporta zanemaruje

* Trenera se smatra dobrim ukoliko su iza njega pobjede, dok njegova uloga odgojitelja nije priznata

* U školskom sustavu nedovoljno je zastupljen tjelesni odgoj, kako kvalitetom, tako i brojem sati

SPORTMEET

U popodnevnom dijelu seminara nazočni su po radnim skupinama djelatno kreirali program, iznoseći svoju viziju na temu "Očekivanja i odgovornosti odraslih u odgoju mlađih kroz igru i sport". Razmjena iskustava otvorila je vidike i spoznaje da postoji velika mogućnost pozitivnog utjecaja na sportske tokove, a da je svatko od nas pozvan i vrijedan u tom projektu.

Razgovor i iznošenje vlastitih iskustava daju percepciju različitim pristupima gdje je uputno uobličiti i artikulirati zajednički stav koji nudi Sportmeet.

Promatrajući konkretnе probleme, nameće se zaključak da svatko u lancu razvoja osobe ima specifičnu ulogu. Počevši od djece s posebnim potrebama, zanimljiva je impresija trenerice jahanja u Akademskom konjičkom klubu Križevci, Ljiljane Jambrušić. Ona sugerira objektivniji odnos roditelja prema djeci kojoj nameću velike ciljeve. Kad neki put sugestija ne vrijedi, ona predloži roditelju da se popne na konja i pokuša ono što želi od djeteta. Učinak je više nego očit i stane u jednoj rečenici: "O, pa to se ziba!!!"

Okupljeni treneri su ukazivali na stanovite diskriminacije pojedinih disciplina, jer se nekim pripada veća važnost. Razlike postoje

u vrjednovanju pojedinačnih i ekipnih disciplina. Sportaši i treneri nailaze na poteškoće, čak i one banalne, birokratske.

Treneri koji se maksimalno angažiraju oko pojedinca koji je potencijalno većeg kapaciteta, u pravilu zanemaruju ostale u skupini i time se opet javlja nepoželjno raslojavanje. Tu problematiku je zorno predočio atletičarski trener Drago Palčić, koji iza sebe ima vrhunske rezultate višestrukog olimpijca Branka Zorka. Njegova preokupacija je da svoje iskustvo približi što većem broju mlađih sportaša. Potreban je pravilan odnos sportaša koji moraju biti spremni na kodeks ponašanja, suradnju i odricanje, kako on ističe. Iskustvo stečeno u dvadesetogodišnjem radu sa Zorkom sada nastoji ugraditi u napredak novih naraštaja. U njegovom trenerskom radu bljesnula je još jedna zvijezda, Nino Habun koji je trčao u štafeti (4x400) na olimpijadi u Sidniju. Taj rezultat je još uvijek aktualni hrvatski rekord.

U Draginom rasadniku raste još rekorderskih populjaka, a tu se svakako treba spomenuti sprinterica Nastasija Jakovljev.

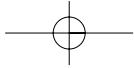
Stav sponzora ili uprave klubova može poduprijeti neki projekt ili ga pak gušiti, unatoč spremnosti sportaša i trenera na rad. Za uspjeh je značajna i tradicija, odnosno kultura prakticiranja treninga, o čemu svakako ima što reći Oksana Kijanica Begović, trenerica ritmičke gimnastike i dopredsjednica "KRG Zagreb". Zanimljiva i ispunjena karijera omogućava joj veliki iskorak u pristupu s mlađim naraštajima gimnastičarki. Ona je 1987. diplomirala tjelesni odgoj u Kijevu, od 13. godine nastupala za Ukrajinsku reprezentaciju, a sa 16 godina dobila status "Majstora sporta Sovjetskog Saveza". U Hrvatsku je došla 1993. i počela

raditi kao trener ritmičke gimnastike u KRG LEDA. Tu su i drugi imali što reći, a izdvojio bih Branka Zorka koji je u svojoj dvadesetogodišnjoj atletičarskoj karijeri nastupio na pet olimpijada, nositelj je sedam hrvatskih rekorda, na važnim međunarodnim natjecanjima je osvojio šest odličja, a i ostali rezultati su vrhunski. Njegov osvrt na proteklo dvadesetogodišnje razdoblje pun je pohvala upućenih sredini u kojoj je stasao i treneru s kojim se formirao i afirmirao.

U završnom dijelu susreta predstavnici radnih skupina su iznijeli zaključke i uokvirili ideju u program koji će se pokušati ostvariti. Dr. Crepaz je predložio da predstavnici skupina nastave rad i da postanu radno tijelo za koordinaciju rada sportskih djelatnika i lokalnih vlasti.

U ime poglavarstva grada Križevaca pročelnik Mladen Tenodi je podupro inicijativu i prezentirao osjećaj gradskih vlasti za potrebe sportskog razvoja, a članica radne skupine prof. Maja Zegnal, predsjednica Udruge kinezilogra Križevci, predložila je pročelniku da pošalje ovo radno tijelo na međunarodni kongres Sportmeeta u Rimu 28.-30. ožujka s temom "Bratstvo u sportu – sport sredstvo izgradnje bratstva u gradovima i četvrtima". □

CRTICE IZ SVAKODNEVICE

Kad se govori o ljudskoj evoluciji, ne može se zanemariti usporedba s drugim primatima. Razlog je vrlo jednostavan i nadasve logičan – izuzimajući sve tjelesne sličnosti među nekim od nas, činjenica je da je čovjek u svojoj tjelesnoj organizaciji sačuvao mnoge osobine što ih je naslijedio od predaka penjača i koji se od svog sljedećeg rođaka, čimpanze, razlikuje u manje od 1% svoje genetske baštine.

Međutim, neke osobito uznemiruje ta usporedba i neoborivi znanstveni dokazi svjetskih genetičara, valjda u strahu od vlastite sumnje u svoje Božansko porijeklo. No upravo u tih 1% razlike krije se tajna Njegova „mandata“. Kako tako puno, kao što su fina motorika, govor, tehnologija, pismo, kultura, umjetnost, dakle kompletan civilizacija, može stati u djelić tih manje od 1% i učiniti nas neosporno predvodnicima evolucije, a da ne izazove pitanja o iznimnom karakteru ljudskog postojanja. Nije upitno jesu li Adam i Eva postojali. Čak mi je sve jasnije kada se to dogodilo, a to bijaše u trenutku kada su postali d o s t o j n i kompleksne spoznaje. Sveti pismo ga objašnjava dobro poznatom pričom i koja je, kada malo podrobnije promislimo o ovome što slijedi, ne odveć daleka od doslovne istine.

Dakle, toj kompleksnoj spoznaji prethodila je najveća kulturna revolucija u životinjskom carstvu, koje je nositelj *australopitecus africanus*, a koja nije

posljedica tjelesnih promjena, nego uporabe izrađenih proizvoda. Čimpanze se koriste kamenim čekićem da bi drobile orahe, jedino je taj predak čovjeka bio kadar ići korak dalje i upotrijebiti kamen – da bi napravio drugo oruđe. Homo habilis, potom homo erectus koji ga je naslijedio i živio jako dugo, razradili su kulturne tekovine koje možemo smatrati

preduvjetom da se dosegne razina potpune „ljudskosti“ čija je jedna od najbitnijih karakteristika sposobnost artikulacije glasova ili govor. Baza

lubanje australopiteka je majmunskog tipa, nesposobnog modulirati zvukove. Ni *habilis* to nije mogao, tek se kod *erectusa* počinju događati promjene koje su preduvjet stvaranja govornog jezika. No brojni stručnjaci tvrde da ni *homo erectus* nije mogao govoriti zbog nepremostivih teškoća u vezi s glasnicama i moduliranjem zvukova. Tek kod *homo sapiensa* stvari su sjele na svoje mjesto.

I tako stigosmo do Adama i Eve. U početku bijaše Riječ. Do Mozarta je preletjelo u tren oka. Do „čitanja“ ljudskog genoma još manje. Slušam Ansambl Diapsalmata i koralje iz trogirskog evanđelistara. Koja „urota“ između glasa i uha u čudesnom razotkrivanju kozmičkih intervala koju nazivljemo glazbom!

Ma dajte, koga briga da

nas od gorila i čimpanza dijeli tako malo ako je to malo ova vijugava „posuda“ u koju se izlila Objava.

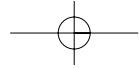

KORAL

tekst i ilustracija

**Paola
Glavurtić**

U DUBINU

Što je riječ Božja?

Sjećam se da mi je jednoga dana nadošao jasan i očigledan odgovor dok sam čitala ovaj ulomak Evanđelja: "Tvoji bijahu, a ti ih meni dade i riječ su tvoju sačuvali. Sad upoznaše da je od tebe sve što si mi dao jer riječi koje si mi dao, njima predadoh i oni ih primiše i uistinu spoznaše da sam od tebe izišao te povjerovaše da si me ti poslao." (Iv 17, 6-8) Čitajući te riječi u dnu duše mi je postalo jasno da su rečenice: "tvoja riječ", "sve što si mi dao", "rijecici koje si mi dao", "da sam od tebe izišao" na neki način sinonimi, tj. da su Isusove riječi On sam, Riječ izgovorena od Oca oduvijek.

Bilo je to zanosno otkriće i željela sam imati potvrdu u komentaru svetog Augustina.

Evo ga: "Sve što je Otac dao Sinu, dao mu je dok ga je rađao... Na koji je drugi način Otac mogao dati koju riječ svojoj Riječi, budući da je u Riječi Otac rekao sve na neizrecivi način?"¹

Bila sam u skladu s Augustinom.

No krenimo redom, od prvih godina povijesti Pokreta fokolara i od prvih iskustava na koje nas je Gospodin potakao, vezanih uz riječ Božju.

Bila sam mlada i žedala sam za istinom. Moj ideal bio je studij, osobito studij filozofije. Traganje

sa nekadašnjim i suvremenim filozofima u potrazi za istinom potpuno je ispunjavalo moj um i moje srce. Ali jednoga dana došlo je svjetlo. "Kako – rekla sam sebi – tražiš istinu? Nije li možda Netko rekao da je On istina? Nije li Isus o sebi rekao: 'Ja sam Istina'? (Usp. Iv 14, 6)"

Bio je to jedan od prvih razloga koji su me potakli da ne tražim

prisutan. To je bilo naše uvjerenje – bio je prisutan kao u prvotnoj Crkvi. A ako je Isus bio prisutan i živ, njegove riječi, iako izgovorene u prošlosti, nisu bile obično sjećanje, nego riječi koje je On upućivao svima nama i svakome čovjeku svakoga vremena.

"Ljubi svoga bližnjega *kao sebe samoga!*" (Mt 19, 19) Da, svi su mogli živjeti ovu riječ, ali tko ju je

ŽIVLJENA RIJEČ put prema jedinstvu

toliko istinu u knjigama, koliko u Isusu.

Zato sam Ga odlučila slijediti.

Svakodnevne strahovite poteškoće kojima smo bili izloženi 1943. u Trentu, mojem rodnom gradu, zbog Drugoga svjetskog rata, pogodovale su novom približavanju prvih članova našega Pokreta Evanđelju. Čitali smo ga kad god smo mogli.

I po sigurno posebnoj milosti, vezanoj uz karizmu koju nam je Bog dao, Božje riječi doživljavali smo posve novima, kao da ih prije nismo poznavali. Za razliku od riječi koje su napisali ljudi, ove su nam se riječi objavile kao jedinstvene, neizmjerno bogate; vječne riječi, koje vrijede za sva vremena, pa stoga i za naše; univerzalne riječi za ljude svih rasa i svih geografskih širina. Isus nam se doista objavljavao kao svjetlo za svakog čovjeka (Usp. Iv 1,9).

On je uskrsnuo. Bio je živ i

od nas tako živio? Tko je ljubio bližnjega *kao sebe*?

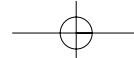
"Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima" (Lk 6, 27). Tko je to radio?

Kršćanima smo se zvali, ali naš mali ili veliki neprijatelj ostajao je često takav cijelog života.

Riječi Evanđelja bile su Riječi života i mogle su se odmah provesti u praksi. Počeli smo ih

Chiara
Lubich

živjeti i došlo je do revolucije – evandeoske revolucije.

Mijenjali su se svi odnosi: odnosi s bližnjima i odnosi s Bogom. Ljudi koji se prije nisu ni poznavali postali su obitelj; kršćani nekad ravnodušni jedni prema drugima, postali su jedno.

Iz ozbiljno shvaćene i radikalno živiljene riječi nastala je zajednica: novonastali Pokret fokolara.

Tko bi izvana promatrao ovaj fenomen, iznenadio bi se što je umjesto čitane i razmatrane riječi iz Evandelja pronašao živu kršćansku zajednicu. I ponekad se pitao kakvo li smo čudno razmatranje uzeli o riječi Božjoj.

Kako smo nastojali doslovno ostvarivati njegovu riječ, On je odgovarao ostvarujući doslovno evandeoska obećanja. "Ako ostanete u meni i riječi moje ako ostanu u vama, što god hoćete, ištite i bit će vam (Iv 15, 7), rekao je Isus. Što smo molili, dobivali smo.

Bog je doista mislio na nas kao na ptice nebeske i ljiljane poljske, i još više. Za ono malo što smo davali, davao nam je u izobilju. Za ono malo što smo ostavili zbog Njega, stizalo je sto puta toliko.

Tako je Evandelje za nas postalo knjiga u najvišem smislu. Pisali smo u to vrijeme: "Mi nemamo druge knjige osim Evandelja, nemamo druge znanosti, druge umjetnosti. U njemu je život. Tko ga nađe, ne umire."²

Uskoro su se u gotovo svim skloništima po brežuljcima oko grada Trenta mogle susresti osobe s Evandeljem u rukama.

Koliko su nam u to vrijeme izgledale razvodnjene i one lijepe duhovne knjige koje smo prije čitali i razmatrali! Koliko li je stranica trebalo pročitati da bismo

došli do neke misli koja se može provesti u praksu! Kako su u ispravnosti iščezavale misli filozofa koje su privlačile nas studente!

Međutim, svaka Isusova riječ bila je poput snopa usijanog svjetla – posve božanskog!

Uzimali smo na razmatranje jednu po jednu rečenicu iz Evandelja, komentirali je, žečeći da nam predstavnik Crkve odobri komentar, a onda smo je živjeli. Razumjeli smo mnogo kasnije da nam je Gospodin na taj način dao u ruke abecedu za upoznavanje Krista (tako smo to nazvali). Dovoljno je malo slova i nekoliko gramatičkih pravila da bismo znali čitati i pisati, ali ako ih ne poznamo, ostajemo nepismeni za cijeli život, govorili smo.

I kao što tijelo diše da bi moglo živjeti, tako je duša živjela riječ Božju da bi mogla živjeti. Živjeli smo! Na to nas je najviše poticao Duh Sveti. Tihi nutarnji glas bio je odjek onoga što je zapisano: "Budite vršitelji riječi, a ne samo slušatelji, zavaravajući sami sebe." (Jak 1, 22) Ili: "Tko god sluša ove moje riječi i izvršava ih, bit će kao mudar čovjek koji sagradi kuću

Evandelja svijeta bila uništena, mi želimo živjeti tako da ljudi, vidjevši naše ponašanje, mogu na neki način iznova napisati Evandelje: 'Blago vama koji sada plaćete' (Lk 6, 21), 'Blago milosrdnima' (Mt 5, 7), 'Ne sudite' (Mt 7, 1), 'Ljubite neprijatelje' (Mt 5, 44)".

No nismo samo pojedinačno, svatko za sebe, živjeli riječ Božju. Korisna iskustva, rasvjetljenja, milosti dobivene življnjem riječi davali smo u zajedništvo, morali smo ih dati u zajedništvo zbog uzajamne ljubavi koja je temeljni zakon našega Pokreta. Oni koji su slušali iskustvo okoristili bi se njime, a tko je govorio, obogatio bi se.

Osjećali smo dužnost da darujemo drugima što smo doživjeli i zato jer smo bili svjesni da davanjem iskustvo ostaje i izgrađuje naš nutarnji život. Kad ga ne bismo darovali, duša bi se polagano osiromašila.

(nastavlja se)

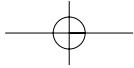
¹ Komentar Evandelja po Ivanu, Disc. CVI, 7, Roma 1974., svezak II., str. 417;

² Pismo iz 1948.

(3) arhiv C.N.

na stijeni." (Mt 7, 24) To nam je uvjerenje Bog snažno utisnuo u srce i žurno nam je bilo njegovo ostvarivanje, pa smo ponavljali ovu misao: "Kad bi po nekoj absurdnoj prepostavci sva

SVJEDOČANSTVO

"Kad te pogodi strijela od pjevanja, onda ostaješ vječno zaljubljen i ne možeš bez pjesme", tvrdi prof. Duško Geić, maestro, idejni začetnik i osnivač klape Rašpe iz Trogira, dok predzadnjeg dana godine sjedimo na rivi okupani suncem. Od svojih najranijih dana Duško je bio u pjevanju, najprije kod osnivanja klape Trogir, a onda i još nekoliko klapa. "Godine 1996. nisam više bio za velike početke, pa je najjednostavnije bilo uzeti ono što sam imao oko sebe – kćerka mi odlično pjeva i postavio sam je za prvog tenora, Joško Šantić je moj stari kompanjo iz klape Trogir, drugi tenor. Basa sam našao u susjedstvu. Zove se Joško Županović, profesor tjelesnog odgoja. Priklučio nam se i Venko Cvitanović iz Marine, drugi bas."

Osobitost ove klape vidi se na prvi pogled, a to je da umjesto prvog tenora imaju ženski vokal. "Htjeli smo biti malo drugačiji. Uveli smo i diskretnu pratnju gitare. Već to nije izvorno, jer izvorna dalmatinska pjesma je *a capella*. I repertoar smo prilagođavali modernitetu. Imamo puno novih skladbi koje su zadržale duh dalmatinskog, a ja ih zovem dalmatinskim baladama. To je ono što je izbacila dubrovačka škola, tako da mi čak i u načinu odijevanja pomalo ličimo na jednu dubrovačku klapu koja je prva promovirala takav pristup."

Vrlo je zanimljivo porijeklo imena klape. "Rašpe je šaljivo ime za Trogiranina. Još u 13. stoljeću Trogirani su se obraćali svome Raspelu, razgovarali su s njim, molili ga 'učini mi ovo, učini mi ono'... čak su mu i tepali od milja. Onda više nije bio 'Raspeti' nego 'Rašpe': 'Rašpe moj, pomozi mi, Rašpe moj, učini mi', itd. Prije inkvizicije odnos puka s Bogom nije bio prožet strahom. On je bio dobroćudni susjed, član

NE MOŽEMO bez pjesme

Svojim pristupom klapskom pjevanju žele se vratiti na izvore.

Dobitnici nagrade grada Trogira za 2007. godinu upravo snimaju nosač zvuka sakralnih pjesama u izdanju Novoga svijeta

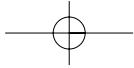
obitelji, stariji, mudar, njemu se utjecalo za savjet."

Klapa Rašpe upravo snima sakralni repertoar pjesama. "Dosta se utječemo starom repertoaru – srednji vijek, renesansa, 15 i 16 st. Imamo i jedno *Vjerovanje* iz Krakova iz 14. st., imamo *O mojo nebeski oče*, isto iz Krakova, 16. st. To nam prilično dobro ide, čak u nekim elementima bolje nego dalmatinske."

Nakon Duškove kćerke prije 3 godine u klapu je došla Paola Glavurtić. "Pronašao me naš

tenor Joško Šantić. Otkrili smo da možemo surađivati u glazbenom i u drugom smislu. Jer koheziju klape ne čini samo ljubav prema pjesmi, nego i isti životni stil. Stare klape su potekle od težaka, ribara, prijatelja, od skupine 4-5 ljudi koji su nakon napornoga rada znali zajedno zapjevati i uživati u tome. Smatram da i mi djelomično održavamo takav način druženja. Naši klapaši su dosta vezani za zemlju i za dalmatinski način života, a i ja sam ribarska kći koja

Đina
Perkov

dobro razumije taj način života, kako ga poštujem a djelomice i živim.

Što je najvažnije, mi imamo i slične glazbene standarde. Ljudi različitih glazbenih standarda ne mogu održati koheziju. Danas postoji hiperprodukcija klape koje se probude i jako brzo nestanu, a klapa Rašpe djeluje, eto, već 11 godina."

I Joško Šantić oduvijek pjeva. Počeo je u zboru, pa u klapi Trogir, opet u zboru pa opet neka klapa, prijatelji. Onda je došao profesor Geić i upitao ga da li bi došao kod njega. S jednostavnosću zna reći da pjeva iz ljubavi i iznenadi se ako netko pomisli da bi tu trebalo biti i nekakve zarade. "Idemo gdje god nas zovu, pa i u strane zemlje. Povezuje nas ljubav i veliko zajedništvo, poput obiteljskoga", tvrdi.

Nadovezuje se Joško Županović: "Djelujem u klapi skoro 10 godina, uz jednu stanku od 4 godine, zbog pretrpanosti s poslom. Drago mi je što sam se vratio jer u mnoštvu obaveza od jutra do mraka pjevanje je samo olakšanje i opuštanje, da se lakše prebrode sve teškoće dana. Svi tako razmišljamo. Što se tiče finansijskog efekta pjevanja, zaista je kod mene toga prije bilo. Nekad sam svirao na svadbama, ali to je bila obaveza, iako se nešto i zaradilo. Ovako nema zarade ali ima zadovoljstva."

Venko Cvitanović u klapi je nekoliko godina i pjeva bas. Povukla ga je ljubav za dalmatinskom pjesmom i društvo. "Pjeval sam 22 godine u zboru 'Petar Berislavić' iz Trogira. Tamo je bilo dosta, prešao sam ovđe i našao jednu svoju ljubav, ljubav za pjevanjem i druženjem. Pjevanje me nosi. Dalmatinska i sakralna, koralna pjesma, upotpunjaju moju dušu", kaže Venko i s ponosom dodaje da je 111 puta dragovoljno dao krv te da je dobitnik

nagrade grada Trogira kao davalac krvi i kao član klape.

Prof. Duško Geić izuzetno je ponosan na jedan segment pjevanja koji izvode već nekoliko godina, redovito 2-3 puta na Trogirskom ljetu. "Zove se *Piano, piano sotto voce*. To je oko 50 minuta klapskog pjevanja uz recitiranje trogirske poezije od 15. st. do danas. Napravili smo projekt u 4 ciklusa: prvi ciklus je iz starih trogirskih kodeksa, drugi je more, treći ljubav a četvrti dalmatina. U ta 4 ciklusa smo obuhvatili kom-

ja ni poeziju lijepo se osjeća."

Klapa Rašpe rado se odaziva na humanitarne koncerte i na sve kulturne događaje, bilo da se radi o izložbama, promocijama knjiga ili poezije. Svojom pjesmom prošle su godine uljepšali predstavljanje knjige Chiare Lubich *Umijeće ljubavi* u Trogiru.

Inače njeguju diskretni, komorni način pjevanja. "Klapska je pjesma nastala u komornom ambijentu, nekoliko stolova gostionice, bez obaveze da se ikoga zabavi. Danas je klapa

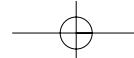

(2) arhiv NS

pletan život jednoga grada, život Dalmacije. Najprije se odrecitira jedna pjesma – trogirskih autora, a iza toga klapa otpjeva pjesmu koja je tematski istovjetna sa ovom. I tako se kroz čitav program izmjenjuje jedna recitirana pjesma i jedna pjevana, s istom tematikom. I kad dođe turist koji ne razumije što se recitiralo, on ima 16 klapskih numera koji ga ponesu, on osjeća o čemu govore. I čovjek kojega ne zanima recitaci-

napravila samoizgon iz svog ishodišta i krenula u velike dvorane i na stadione. To je potpuni odmak od svega što je imanentno izvornoj klapi. Mi smo zadovoljni sa 20 slušača, sa 10 slušača, s malim komornim ambijentom, na otvorenju nekakve izložbe, na nekoj pjesničkoj večeri. Mislim da smo time napravili najveći povratak iskonu", zaključuje prof. Duško.

□

SVJEDOČANSTVO

Vanjštinom se doimlje krhkog pojave Žužane Erdeg Nađ, sutkinje općinskog suda u Kanjiži, na sjeveru Vojvodine, mesta nastanjeni pretežno Mađarima. Pa ipak, dok se prepoznatljivim mađarskim naglaskom i mekim izgovorom vrlo dobro izražava na srpskom jeziku, osjeća se odlučnost i čvrstoća u stavovima, kako se i priliči osobama njezine profesije. A snaga duha i odvažnost iskalile su se na životnim poteškoćama kojih nije bilo malo.

Napominje da joj je majka bila jako pobožna, a otac član partije. "U školi smo učili da nema Boga i ja sam krenula tim smjerom. No mama je tražila da idemo svake

arhiv NS

ZAKONITO i pravedno

*Susret s Bogom promijenio je Žužanin život i rad.
Kad se ljudima ljudski pristupi, oni priznaju
grešku i osjećaju da im pripada sankcija*

**Đina
Perkov**

nedjelje u crkvu. Moje dvije sestre, brat i ja pohađali smo i vjeronauk, ali nakon krizme smo bili slobodni.

Udala sam se za mladića kojega sam voljela i s kojim sam hodala osam godina. Živjeli smo i radili u Adi, gdje smo dobili stan i posao. Nakon nekog vremena dobili smo sina i kćerkicu i ja sam mislila da imamo idealan brak. No nakon deset godina braka moj muž je napustio obitelj. Kćerka je tada imala 2 godine, a sin 7."

U velikoj боли Žužana je potražila pomoć psihijatra, sve dok i taj psihijatar sa svojom suprugom nije postupio isto kao i njezin s njom.

"Odlučila sam staviti točku na moj brak i razvesti se, jer sam se bojala da će me inače moja djeca izgubiti i da ih neću uspjeti odgojiti. Za pomoć sam se obratila bračnom paru koji se bavi problemima braka, inače vjernicima koje sam poznавала.

Rekli su mi da svoj problem

neću moći riješiti bez Boga, što me potaklo na razmišljanje. S tim je bio povezan i odgoj djece, a znala sam da tu nema popravnog ispita. Polako sam počela odlaziti u crkvu."

Žužana nikada neće zaboraviti jedno jutro kada je bila sama kod kuće. "Bila sam još u krevetu i odjednom sam osjetila da mi dušu preplavljuje veliki mir, dotle da sam se uplašila. U meni se nastanila sigurnost da mi više nitko ništa ne može učiniti, da više nisam sama. Bog mi je tako snažno dao do znanja da je sa mnom."

Krenula je tim putem i život joj se potpuno promijenio. Dobila je odgovore na sva pitanja i sigurnost da može riješiti sve probleme. Nešto kasnije srela se s Pokretom fokolara. Ponesena novom ljubavlju i slobodom smogla je snage na sinovljevoj prvoj pričestiji i krizmi primiti u kuću bivšeg muža i ženu zbog koje je ostavio.

Nakon susreta s Bogom i posao je dobio drugi smisao. "Skoro 10 godina sudila sam građanske parnice, a prije oko 4 godine počela sam suditi za kaznena djela.

Susrećem se s raznovrsnim problemima. Najveći broj ljudi koji se pojavljuju kao stranke u postupku dobro znaju u dnu duše jesu li dužnici ili krivi, pa ako je naša odluka pravedna, oni je prihvaćaju", tvrdi.

Žužana se susreće i s teškim slučajevima pograničnog suda, s raznim vrstama kaznenih djela specifičnih za granični prijelaz: falsificiranje putnih isprava, krijućarenje ljudi, nedozvoljeni prijelaz državne granice, krijućarenje cigareta, prometne nezgode u blizini graničnog prijelaza s teškim posljedicama i slično, pa i s ostalim kaznenim djelima u nadležnosti općinskog suda.

Poput priča iz kriminalističkih romana iznosi slučajeve u kojima je upravo zahvaljujući osluškivanju glasa Božjega, koji joj se onoga jutra tako jasno očitovao, znala naći pravi put kako ih privesti kraju i riješiti. Okrivljeni za nedozvoljenu trgovinu s CD-ima nije priznavao krivnju niti nakon što ga je Žužana vidjela da to radi na sajmu. Bez da je to prethodno isplanirala, na glavnoj raspravi postavila je uvjet, nakon čega je okrivljenik sve priznao i predmet se riješio istoga dana. Inače se rješavanje ovakvih slučajeva može jako odužiti, a u velikoj opterećenosti sudova to nije poželjno.

Sjeća se i teških slučajeva, primjerice prometne nezgode kada je strani državljanin pregazio mladog biciklistu koji je poginuo na licu mjesta, a nakon istražnog postupka Žužana mu je trebala suditi. Bilo je niz komplikacija, a on nije govorio ni jezik postupka. "Bio je to posebno zahtjevan slučaj i moralо se jako paziti na međuljudske odnose. Nisam smjela napraviti nikakvu grešku,

niti na štetu okrivljenoga, niti na štetu obitelji stradalog mladića. Kad je dokazni postupak bio pri kraju, opet mi je glas iznutra počeo govoriti kako da postupim, nakon čega je okrivljeni, koji je osporavao sve navode optužbe, priznao krivnju, pa je bilo mnogo lakše sastaviti sliku činjeničnog stanja. Sada je to gotov slučaj.

Jer uloga je prava u stvari da čovjek uvidi svoje greške i popravi se

Drugostupanjski sud potvrdio je presudu i u tijeku je izdržavanje zatvorske kazne."

Žužana tvrdi da kad se ljudima ljudski pristupi, oni priznaju grešku i osjećaju da im pripada sankcija. "Jednom mi se okrivljeni čak zahvalio za odluku jer je očekivao težu kaznu. To je onda prava stvar. Bez obzira što je netko

rijesiti na široj razini. Kad njima izričem kazne, jako se nezgodno osjećam jer znam da time ne rješavam ništa. Ako glavu obitelji pošaljem u zatvor, znam da će njegova djeca i dalje krasti i činiti krivična djela. Oštećeni ljudi tim krivičnim djelima svoje zahtjeve ne mogu ostvariti jer nemaju se čime naplatiti i cijeli taj postupak je besmislen dok se ne djeluje na osnovne probleme."

Zanimljiv je i slučaj kada Žužana nije htjela donijeti presudu po zakonu jer bi time prouzrokovala veću štetu. Dvadesetogodišnji mladić, nikad prije osuđivan, u radnom odnosu, vrijedan i radišan, iz poštene obitelji, bio je okrivljen za pokušaj krađe vozila zbog mladalačke nepromišljenosti. Nisam mu htjela izricati bezuvjetnu kaznu zatvora, koju sam inače bila dužna izricati po važećem zakonu, pa sam stalno odgađala odluku, a kad sam već morala završiti taj predmet, jer je postao star, čula sam vijest da je izglasан novi zakon po kojem sam mu mogla dati uvjetnu kaznu. Očigledno je, da je i zakonodavac uvidio da je taj zakon bio prestrog. Tako sam na kraju donijela zakonitu ali i pravednu odluku."

Nije lako uskladiti profesiju s privatnim životom, a Žužana nikako ne želi da se njezina karijera negativno odražava na djecu. Nastoji ih odgajati u duhu idealja jedinstva tražeći načine kako postupiti u konkretnim životnim situacijama.

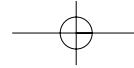
Koliko god bila osjetljiva dob koju prolaze, Regina i Silard izrastaju u odgovorne i vrijedne mlade ljudi, sa zahvalnošću i diskretnom dozom ponosa priznaje Žužana.

arhiv C.N.

pogriješio... Jer uloga je prava u stvari da čovjek uvidi svoje greške i popravi se."

No spominje i sloj ljudi koji su jako siromašni i prinuđeni su krasti. "Njihov bi problem trebalо

SVIJET MLADIH

Studiramo i stanujemo zajedno već neko vrijeme. Premda smo podijelile kućanske poslove, uvijek nastojimo pomoći jedna drugoj. Tako sam te večeri otišla pomoći jednoj gen pripremiti večeru. U jednom sam je trenutku upitala kako bi to bilo bolje napraviti, na što mi je ona odgovorila: "Napravi kako ti se

pobožnošću, vjerom, ljubavlju, postojanošću, blagošću..." (Riječ života u rujnu 2007.). Ostala sam joj pomoći u drugim poslovima, a ona je nastavila raditi ono što sam ja do tada radila. No osjetila sam da nije dovoljno samo ostati pomoći joj, trebam nadići, nadvladati u sebi misao koja mi je nadolazila i da tako kažem pod-

G je slavila rođendan i zajedno s još jednom djevojkicom koja je pozvana odlučile smo zajedno otići na "žurku". Čim smo sjele u auto, djevojka počne ogovarati. Rekla je da joj se ne da ići jer joj je G. napravila ovo i ono, rekla o njoj to i to... Osjetila sam se pritisnuta tim riječima koje zasigurno nije diktirala ljubav nego njezin stari čovjek. Bilo mi je neugodno, ali umjesto da izrazim moju neugodu i neslaganje, nisam rekla ništa pomislivši: "Ako je ne podržavam, prije ili kasnije prestat će."

I zaista, monolog je ubrzo prestao. Konačno odahnem i razgovor krene u drugom smjeru.

Stigavši na odredište, odmah idemo prema slavljenici da je pozdravimo: moja je priateljica zagrlj i poljubi ne ostavljući dojam da je tek koji trenutak prije govorila toliko ružnog o njoj.

Pokret GEN prošle je godine obilježio svoju četrdesetu obljetnicu. Bila je to godina označena odlučnim zalaganjem u radikalnom življenju svake Isusove riječi kako bi zajedno s mnogima doprinijeli da Njegovo svjetlo obasja čovječanstvo.

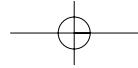
Donosimo nekoliko crtica iz svakodnevnice mladih

čini boljim." "Ok!" i započнем raditi. Nakon nekoliko trenutaka ona mi kaže da onako kako činim nije dobro i budući da imamo malo vremena na raspolaganju bilo bi bolje napraviti drugačije. Naravno, odmah mi se nametnulo pitanje zašto mi to odmah nije rekla, ali Isusova je logika drugačija. Tražila je od mene: "Teži svim silama za pravednošću,

metnuti i "drugi obraz". Ponudila sam se nastaviti prijašnji posao, sljedeći njezinu metodu. Večera je bila izvrsna, možda i zbog toga jer je bila plod ovog iskustva. A ja sam bila presretna jer sam pobijedila moj ponos kako bih ustupila mjesto Isusu u meni i jedinstvo se među nama obnovilo.

Natalija

Tada sam osjetila još veći nemir, osjećala sam još veću neugodu u toj situaciji i nisam znala što učiniti, ali osjećala sam da ne mogu šutjeti, a nadasve da nisam kršćanka ako se pravim kao da ništa nije, samo da se ja ne bih moralaz izložiti. Istovremeno ponavljam sebi da možda nije trenutak za intervenciju jer možda neće razumjeti... moj stari čovjek me

ušutkava, nastoji opravdati moje neizlaganje lažnom opreznošću.

Pada mi na pamet Riječ života... primjećujem da sam i u autu glumila da ljubim, ali nisam uistinu živjela Evandelje i zamolim Isusa da On progovori mojoj prijateljici – jer ja nisam sposobna – u prvoj prigodi, "u zgodno ili nezgodno vrijeme".

Ponovno smo u autu, na povratku: evo trenutka – kojeg sam odgađala – za razgovor.

Ne sjećam se dobro što sam rekla, ali mislim da nisam ja govorila jer nakon trenutka tišine, prijeneho je izašla iz auta, moja me prijateljica pogledala s izrazom lica u kojem se mijesalo iznenadenje i gauće. Rekla mi je: "Hvala!" A ja sam Isusu rekla: "Hvala."

Erika

Svakog dana putujem autobusom na fakultet skoro 100 km udaljen od moga grada. Nedavno su studenti započeli pričati o svojim "avanturama" s djevojkama. Ustao sam i otisao praviti društvo vozaču, ali nakon nekog vremena trebao sam se vratiti na svoje mjesto i svi su se okrenuli prema meni u želji da saznaju moje "avture". Bili su to teški trenuci. Pomiclio sam da bih mogao nešto izmisliti samo da ih se riješim, ali odlučio sam biti dosljedan. Odgovorio sam da ne tražim avanture i da sam odlučio živjeti čistoću do braka, objasnivši i moje razloge. Na moje iznenadenje, mladić koji je bio najglasniji uozbiljio se i podržao me rekvavši: "Mislim da je teško, ali divim se twojoj odluci."

Bojao sam se da će biti isključen zbog mog načina razmišljanja, ali čini mi se da sam sada prihvaćeniji nego prije. Bilo je to jedno od najsnažnijih iskusstava mog života: iskusio sam što je istinska sloboda.

Mario

PREDAJEM VAM KLJUČ

Prije četrdeset godina rađala se druga generacija Pokreta fokolara da bi se formirali "Božji atleti, heroji Evanđelja, svjedoci istine, dokaz da je Bog punina, sreća, mir, ljepota, bogatstvo, obilje, ljubav, milosrđe, povjerenje. Pokret GEN se rodio da bi vratio svijetu nadu u Onoga koji nikad ne vara".¹

Plodovi ovih desetljeća ne mogu se niti prebrojiti: kolika obraćenja, kolika svjedočanstava, koliko je mladih slijedilo Isusa!

Pokret fokolara u cjelini je napredovao i zato što se druga generacija zauzela živjeti za jedinstvo. A budući da su GEN odlučni i uvjereni mladi ljudi, kad su postali odrasli znali su i dalje svjedočiti Evanđelje životom.

Na putu ste, GEN. "Uvijek na putu". Ali Put je Isus.

Neka ova četrdeseta obljetnica još više obveže Pokret GEN da živi s Isusom, suputnikom, s Isusom među vama, s Isusom među nama!

Svijet oko nas je zbumen, smeten? GEN, djevojke i mladići, uvijek će vjerovati da je Isus Put, Istina i Život i živjet će svakoga dana sve više za njegov, naš ideal: "Da svi budu jedno".

Danas vam ponovno predajem ključ za ostvarenje jedinstva: bezuvjetna ljubav prema Isusu Napuštenom. I ponavljam vam: Ljubeći Ga naći ćete mogućnost da se ne plašite bilo koje situacije. Stoviše, osjećat ćete snagu da se s njom suočite, sigurni da ćete – vjerni svome Vođi, živeći Ga radosno (koliko je to moguće) – iz svojega kutka svijeta pokrenuti onaj neophodan i odlučan preokret koji se treba dogoditi u čovječanstvu.

Hrabro, gen, idite naprijed, uzdam se u vas!

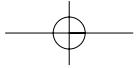
Chiara Lubich

(5. siječnja 2007.)

1 C. Lubich mladima GEN, Isus Učitelj, Rim, 23. 2. 1971.

(2) BezZet

DUHOVNOST JEDINSTVA

**Michael
Vandeleene**

KRALJEVSKI put

Osobna svetost i duh zajedništva dva su područja koja je papa Ivan Pavao II. smatrao prioritetima u pastoralnom planiranju Crkve na početku novoga tisućljeća.

"Vrijeme je da se svima na uvjерljiv način ponovno ponudi to 'visoko mjerilo' redovitoga kršćanskog života (a to je svetost)" (Nadolaskom novog tisućljeća 31). I nadalje: "To zlaganje ne odnosi se samo na neke kršćane: 'Svi su vjernici bilo kojeg staleža i stupnja, pozvani na potpuni kršćanski život i na savršenu ljubav'" (NNT 30).

Teolog Hans Urs von Balthasar bio je uvjeren da je ostvarivanje sveopćeg poziva na svetost prava tajna obnove koju je promovirao Drugi vatikanski koncil; no imao je dojam da ta koncilska poruka nije bila prihvaćena u svoj svojoj dubini¹.

*Doprinos karizme
Chiare Lubich
duhovnosti
zajedništva.
Prijedlog svakome na
dohvat ruke*

Svetost mnoštva

Sveto pismo nam kaže da "ako ljubimo jedni druge, Bog ostaje u nama, i ljubav je njegova u nama savršena" (1Iv 4, 12). Kršćanska svetost poistovjećuje se s ujedinjenjem s Kristom i očituje u savršenstvu u ljubavi te je stoga zajedničarska u svojoj biti. Na sliku je Boga, tri puta svetoga, jedna i pluralna.

Duhovnost zajedništva je kraljevski put kako svetost ponuditi svima na dohvati, kako je "demokratizirati". Nije riječ o svetosti ekstaza ili svetosti čuda, nego o izvornom jedinstvu s Bogom koje se odražava u punini ljudskosti, a nadasve u kvaliteti ljubavi.

"Pogledaj kako se ljube! Jedni za druge spremni su i umrijeti"², klicali su pogani gledajući kršćane, a tako bi trebalo biti i danas. Upravo takvo svjedočanstvo mnogi ljudi očekuju od kršćanskih zajednica.

Pavao i Manuel bili su dobri prijatelji kad su početkom osamdesetih godina osjetili Božji poziv. Život ih je odveo u daleke zemlje i nakon dugo godina jedne su se večeri ponovno sreli. Pričali su jedan drugome brojne lijepe, a ponekad i teške događaje proteklih godina. Iako su sjedili u piceriji, obuzeti radošću zajedništva i prisutnošću Isusa među njima, osjećali su se u nekoj drugoj dimenziji. Kako su se iznenadili kad su im prišle dvije gospođe s obližnjeg stola i nakon trenutka oklijevanja upitale ih jesu li kršćani. Takav su dojam dobile dok su ih slušale.

Koncil je odlučno izjavio da je zajedništvo u ljubavi bit života Crkve³. Kad ga kršćani uspiju pokazati, mnogi pronalaze put k stalnoj i čistoj punini sreće koju daruje Evanelje življeno u jedinstvu.

Da bi se to postiglo, prije planiranja konkretnih inicijativa potrebno je na svim crkvenim razinama promovirati pravi duh zajedništva. U zoru trećeg tisućljeća Ivan Pavao II. je u svom apostolskom pismu postao njegov glasnik. Ali još mnogo prije

arhiv C.N.

*Na slici:
Srdačan susret
Chiare Lubich i
Ivana Pavla II. na
Trgu sv. Petra u
prigodi šezdesete
obljetnice Pokreta
fokolara 2003.*

Koncila, Duh Sveti je u osobi Chiare Lubich već dao Crkvi shvaćanje Evandelja ad hoc: duhovnost jedinstva.

Obrativši se skupini biskupa prijatelja Pokreta fokolara, Ivan Pavao II. je to priznao: "Duhovnost zajedništva raščlanjuje se na različite elemente koji vuku svoje korijene iz Evandelja i obogaćuju se doprinosom što ga čitavoj kršćanskoj zajednici nudi Pokret fokolara, zauzet u svedočenju duhovnosti jedinstva"⁴.

Prvenstvo ljubavi

"Prije svega imajte žarku ljubav jedni prema drugima" (1Pt 4, 8). Ova opomena apostola Petra jedan je od prvih stavova kojemu uči duhovnost jedinstva. Riječ je o tome da se u maloj ili velikoj kršćanskoj zajednici u koju smo uključeni (obitelj, župa, redovnička zajednica, pokret, itd.) uistinu daje prvenstvo ljubavi i zajedništvu s drugima.

Još od početaka njihovog zajedničarskog puta za Kristom, Chiara Lubich i njezine prve sljedbenice snažno su doživjele blagodati

PRIJE SVEGA BUDITE JEDNO

Ulomak iz jednoga pisma Chiare Lubich od 27. prosinca 1948. ocu Bonaventura da Malé, kapucinu koji je uspostavio čvrsti odnos uzajamne ljubavi s nekoliko subraće

Kakve li radosti što je Isus, jedino naše Blago, jedina Mudrost, jedina Radost, jedini Izvor Života (onoga Života koji se svida nama!) među vama, kao što je i među nama! Sada vam ništa ne nedostaje (...)! Dakle, *ante omnia* (i kad bi u tome *omnia* bile najljepše i najsvetiye stvarnosti, kao što je molitva, kao što je slavljenje svete mise, itd.) budite jedno! Tada više nećete vi djelovati, moliti, slaviti... nego uvijek Isus u vama!

Jedinstvo je vježbaonica svestnosti. Pobjeda ljubavi. Dostignuti raj. Iako smo još uvijek na zemlji, stoga u borbi da bi se održali u jedinstvu te stopili i druge duše u jedno.

Chiara Lubich

KRISTOVA PRISUTNOST

U svijetu smo svi braća, ali prolazimo jedni pokraj drugih ne poznavajući se. To se događa i među krštenim kršćanima. Općinstvo svetih i Mistično Tijelo postoje. Ali to je Tijelo poput mreže tamnih tunela. Snaga da ih osvijetlimo postoji: u mnogima je to život milosti. No Isus nije želio samo to kad se obratio Ocu zazivajući ga. Želio je nebo na zemlji: jedinstvo svih s Bogom i međusobno: osvijetljenu mrežu tunela; Isusovu prisutnost u svakom ljudskom odnosu, ne samo u duši svakoga. To je njegova oporuka, najdragocjenija želja Boga koji je dao život za nas.

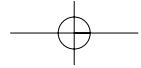
(*Duhovni nauk, Rim 2006., str. 157-158*)

takvoga ponašanja. Kad se kršćani doista ujedine u stalnoj uzajamnoj ljubavi koju Krist traži, On sam postaje duhovno prisutan među njima i Njegova ih prisutnost vodi, preobražava ih i čini plodnom svaku njihovu aktivnost. Više pisama iz prvih vremena Pokreta svjedoče o tom izvanrednom iskustvu (vidi tekst "Prije svega budite jedno").

Sudjelovanje u trojstvenom životu

Karizma Chiare Lubich uči kršćane da žive tako da Krist mogne biti uvijek i posvuda prisutan među njima, pa i u uredu, u restoranu, u sportskoj dvorani.

Njezina duhovnost je zajedničarska: traži prisutnost drugoga, teži k uzajamnosti u ljubavi (vidi tekst "Kristova prisutnost"). Kod nje nije dovoljno ljubiti, treba i biti ljubljen. Stvoreni na sliku Božju koji je jedan u tri osobe,

KRALJEVSKI PUT

stvoreni smo za "ljubav koja odlazi i dolazi", za uzajamnu ljubav.

U tom smislu "čista ljubav", besplatna i jednosmjerna, za Chiara Lubich još uvijek nije vrhunac kršćanske ljubavi. Bezinteresna ljubav su stepenice koje vode savršenstvu. Ono se sas-

toji u jedinstvu koje je posljedica uzajamnosti: "da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu" (Iv 17, 21) (vidi tekst "Zajedništvo ljubavi").

Svakodnevna, narodna svetost koju zaziva Koncil, lakše će postati stvarnost ako se među svim

*"Razumio sam:
mesar ostaje mesar,
krvnik ostaje krvnik,
biskup ostaje biskup.
Ono što se mijenja
je 'kako', to je ljubav"*

kršćanima proširi život i prakticanje jedinstva, onoga jedinstva koje je u kršćanskoj vjeri uвijek trojstveno, zajedništvo.

Karizma Chiare Lubich može se usporediti s injekcijom božanskoga života u Mistično Tijelo Kristovo. Jedan redovnik ju je opisao kao potok svježe vode koji prolazi vrtom Crkve i oživljava svaki cvijet koji susretne.

Ovaj dar Božji omogućuje da u prisutnosti Uskrsloga među kršćanima nađemo ono dodatno svjetlo, dodatni život i milost koje svi trebaju. S Njim među nama lakše i potpunije postajemo drugi Krist, Svetac, tamo gdje jesmo, posvuda, pa i u parlamentu. Tadašnji nadbiskup Trenta mons De Ferrari uočio je to još na počecima Pokreta. Kad mu je Chiara Lubich po prvi put ispričala svoju povijest, on je zaključio s dozom humora: "Razumio sam: mesar ostaje mesar, krvnik ostaje krvnik, biskup ostaje biskup. Ono što se mijenja je 'kako', to je ljubav".

Svjedočeći ljepotu života temeljenog na uzajamnoj ljubavi i djelima ga pokazujući, fokolarini žele utažiti žed za zajedništvom koja muči mnoge naše suvremenike.

□

ZAJEDNIŠTVO LJUBAVI

Blaženi Baldovin u svojim sjajnim i malo poznatim djelima među ostalim tvrdi da ljubav, raširena u našim srcima po Duhu Svetomu, ima jednu potrebu: onoga tko je živi ona zove na uzajamnost. On piše: "Djeluje uвijek tako da onaj tko je ljubljen počne ljubiti". Ukratko, tko ljubi, želi s ljubljenim podijeliti ne samo sve što posjeduje (materijalna i duhovna dobra), nego i samu ljubav.

Po blaženom Baldovinu postoji ljubav onoga koji ljubi i traži zajedništvo, ljubav koju on zove "ljubav zajedništva" i uзвrat ljubavi od strane ljubljene osobe, koja između dvije osobe pobuđuje "zajedništvo ljubavi".

Stoga postoji ljubav zajedništva i zajedništvo ljubavi. Ostvariti već od sada to zajedništvo znači unaprijed se pripremiti na budući život, u nebu, gdje će uzajamna ljubav biti zakon. Zajedništvo ljubavi po njegovu mišljenju vodi k blaženstvu, koliko se ono može doživjeti na zemlji. To je naše iskustvo: riječ je o radosti u jedinstvu, učinku uzajamne ljubavi (...) Isus nije samo rekao: ljubite, nego ljubite jedni druge; dakle, tražio je ljubav koja odlazi i dolazi. Ljubav koju je Isus donio na zemlju traži uzajamnost, želi da se živi "zajedništvo ljubavi".

Chiara Lubich

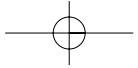
(Svetost naroda, Rim 2001., str. 64-65)

1 H.U. von Balthasar, Viaggio nel postconcilio, intervista di A. Scola, in Supplemento, Trenta giorni, nov. 1985. br. 10, str. 34;

2 Tertulian, Apologetic, 39, 7;

3 Usp. Città nuova br. 20/2007;

4 Ivan Pavac II., govor biskupima prijateljima Pokreta fokolara, u Osservatore romano, 14. veljače 2003., str 5.

RAZGOVORI

TEOLOG

(...) Zašto Crkva ne dopušta napuštenom supružniku da se ponovno crkveno vjenča? (...) Držim da bi trebala preispitati svoj stav i razlikovati krivoga od nedužnog supružnika (...), u suprotnom će, čini mi se, biti sve više praznih klupa pred oltarom.

čitatelj

Razumijem vaš bol i cijenim osjećaje koji su vas potaknuli da nam se javite. No, nažalost, Crkva vaše prijedloge ne može prihvati. Kada je riječ o braku između dvoje krštenika, činjenica da je supružnik bio napušten, sama po sebi, ne može biti razlogom poništavanja crkvenog braka.

Trebao bih detaljnije upoznati vaš osobni slučaj kako bih mogao točnije odgovoriti na vaše pitanje. Najprije, u sličnim slučajevima Crkva ne isključuje mogućnost da je uzrok nastaloj situaciji neka okolnost koja bi sklapanje braka učinila nevaljanim – da je prije bila otkrivena. Tada bi brak trebalo proglašiti nevažećim i supružnicima pružiti mogućnost da zasnuju novu vezu.

Kad je, pak, riječ o vašim poteškoćama da shvatite položaj Crkve kad se govori o neraskidivosti, to je samo odraz kulturnog ozračja u kojem živimo. Pod njegovim utjecajem brak uglavnom promatramo s pozicije interesa, obostranih očekivanja, nadanja i sreće, a pojam bračne ljubavi – kao ljubav koja mora zadovoljiti oboje, uzajamnu privlačnost, osjećaj, zaljubljenost i sl. No, jasno je – kad bi se bračna ljubav ograničila samo na to, iako je sve što smo naveli lijepo i vrijedno, ne bi ozbiljno mogla garantirati stabilnost bračne zajednice u teškim trenucima budućega zajedničkog života. Svaki put, kad bi osjećaj ljubavi malo oslabio, moglo bi se naći opravdanje za nevjernost bračnim obećanjima, pogotovo

NERAZUMIJEVANJE napuštenog supružnika?

kad je riječ o napuštanju bračnog druga.

Kako bismo razumjeli kršćanski brak, moramo biti svjesni da njegovi ciljevi nadilaze dvoje supružnika i predstavljaju dobro kojim Bog želi obdariti njih, njihovu djecu i društvo. Kršćanski je brak, ponajprije, naum, dar Tvorca, i može proizvesti učinke koje je On odredio samo ako ga se prihvati onakvim kakvim ga je Tvorac zamislio, poštujući zakone, osobito zakon nerazrješivosti. Kršćanski brak predstavlja služenje poslanju i supružnicima postaje izvorom radosti i potpunog ostvarenja u mjeri u kojoj ga oni, kao takav, žive.

Dakako, riječ je o ljubavi koja uvelike nadilazi onu svakodnevno reklamiranu u medijima, o ljubavi koja je sposobna ljubiti drugoga zbog njega samoga, darivati mu se, izabrati ga i stvarno ljubiti čitavog života. To je najvažniji čimbenik kršćanske bračne ljubavi. To je ljubav kojoj nas je Isus učio i koju je moguće ostvariti uz pomoć njegove milosti. To je ljubav koja zna služiti, koja zna razumjeti, prihvati, oprostiti i ponovno uspostaviti jedinstvo – nakon svake napukline. To je vjerna ljubav koja nikada ne lomi, što je, možda, njezina izvorna osobina, njezino obilježje, njezina snaga i njezina ljepota. Vjerna je i kad je neshvaćena i kad nije uzvraćena. Eto zašto ostaje otvorena i kada dođe do rastave, bez obzira na uzrok koji je do toga doveo, spremna učiniti sve kako bi se zajednički život nastavio.

Vjenčati se u Crkvi znači

izabrati takvu ljubav. Bračna neraskidivost zasniva se na takvoj ljubavi – koja je, s jedne strane, nadahnjuje, a s druge jača.

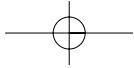
Međutim, Crkva se ne zavarava, čovjek je slab, pa je ponekad, usprkos svemu, moguće da jedan ili drugi supružnik u trenutku neke velike krize popusti. Osim toga, ne zaboravimo da je bračna

arhiv C.N.

nerazrješivost danas još teža zbog novih društveno-kulturnih prilika u kojima živimo, a na što ukazuje i sve veći broj rastava. Stoga ne želimo osudjivati takve bračne parove. Crkva ih nastoji razumjeti i svom ljubavlju prihvati. Iznimku čini jedino u mogućnosti pristupanja sakramentima, no želi održati prijateljske odnose s rastavljenim i ponovno vjenčanim osobama, nastoji im duhovno pomoći, otvarajući im vrata i pozivajući ih na sve aktivnosti i susrete crkvene zajednice.

G. Rocca

RAZGOVORI

SVIJET DJECE

NA KONJU

Moj sin ima osam godina, ali jako je zatvoren i nesiguran. Psiholog mi je savjetovao da mu kupim neku životinju i da ga pošaljem na hipoterapiju. Mislite li da bi mu to moglo pomoći?

Angela

Suvremeno društvo sve više postaje tehnički virtualno – što znači da osobe sve više stvari umjetno doživljavaju, umjesto da ih stvarno prožive. Znanstvenici su izračunali da se u posljednjih trideset godina previše smanjilo vrijeme provedeno u prirodi, sa životinjama, tako da velik broj djece u osnovnoj školi nikada nije vidjelo kravu ili pile.

A odnos s prirodom i životinjama odgojno djeluje na čovjeka i često pomaže u rješavanju problema koji su povezani s rastom i razvojem osobnosti. Prijateljstvo s nekom životinjom prodire u dječji svijet i u djetetu potiče procese prevencije od straha, olakšava proživljavanje dramatičnih iskustava i proživljenih tjeskobnih ili posebno

problematičnih situacija.

Kada se govori o hipoterapiji, misli se na terapiju jahanjem. Jahanje na konju pomaže djetetu u rješavanju složene situacije, povezane sa samopouzdanjem, koja se često pretvara u strah od odnosa s vršnjacima ili odraslima.

Svijet promatran s konja izgleda manji i bezopasniji, па ga se može držati pod nadzorom. Zato to djetetu pomaže u stjecanju samopouzdanja i borbi s vlastitim tjeskobama.

Upravo zato hipoterapija može biti korisno sredstvo za stjecanje sigurnosti i povjerenja u vlastite sposobnosti. A tomu treba dodati i neprekidnu potporu roditelja i uključivanje u skupinu vršnjaka, vođenu odraslim odgojiteljima. Važno je ne prisiljavati i ne požurivati dijete. Ne smijemo se nikada umoriti podržavajući ga, znaajući da su bliskost i ljubav neiscrpno bogatstvo koje uvijek pobjeđuje u svladavanju straha.

E. Aceti

Već više od godinu dana hodam s mlađićem kojega jako volim, a i on voli mene. Problem je u tome što je uvjereni ateist, pa postoje teme o kojima ne možemo razgovarati jer obično završimo preprirući se. Ima li izgleda da naša veza uspije – usprkos razlici? Postoji li opasnost da i ja izgubim vjeru? A kad se jednoga dana nađemo pred oltarom, kakvo će značenje za njega imati trenutak koji je meni tako važan?

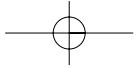
Marija

Neke su teme: vjernost, vrijednost ljudskog života, odgoj djece, spremnost na život u suprotnosti s vladajućom kulturom u kojoj prevladava individualizam i strah od budućnosti – vrlo važne za zajednički i obiteljski život i trebali biste o njima mirno porazgovarati. Te vrijednosti ne vrijede samo za one koji su se odlučili kršćanski živjeti, dapače, nalaze se

»Pretraživao sam internetske stranice sa željom da pronađem vijesti o jednoj skupini koja mi se sviđa, kad mi se na ekranu pojavio natpis da nemam pristupa... U razgovoru, navečer, s roditeljima, oni su mi priznali da su upravo oni na mojoj računalu instalirali "zaštitu" jer je "taj svijet prepun opasnosti" Opasnosti?! Bilo mi je jedino jasno da nemaju povjerenja u mene. Držim da sám mogu ocijeniti što je dobro, a što loše – bez tih glupih kontrola. Ali kako da u to uvjerim svoje roditelje?«

četrnaestogodišnjak

Kad smo bijesni, možemo se zatvoriti u sobu, vikati ili se buniti. Možemo učiniti kao što si ti učinio, kako bismo iz sebe izbacili ono što nas muči i pronašli odgovore na pitanja i okolnosti koji su u nama izazvali takvu reakciju. Ponekad, osobito u tvojim godina-

OBITELJ

MOJ MLADIĆ ne vjeruje

u srcu svakog čovjeka i svaku savjest pozivaju na svakidašnje odvažne i konstruktivne odluke. Zbog toga je važno razgovarati o tome i razmisliti nisu li poteškoće među vama simptomi straha od preuzimanja odgovornosti jednoga za drugo, straha pred izazovima života. Pitaš se što će biti s tvojom vjerom, hoće li oslabiti u odnosu s tim mladićem. To je, dakako, vrlo mudro pitanje. Usprkos svemu, mislim da opasnosti vrebaju odasvud – na radnom mjestu,

sa stranica časopisa, u razgovoru sa susjedima. Dobro je pravilo izbjegavati napasti, ali još je bolje pripremiti se kako bismo se mogli suočiti s predvidivim poteškoćama. U tome ti može pomoći i potpora dobre kršćanske zajednice.

Koju će vrijednost za tvojega mladića imati da izgovoreno na vjenčanju?

Puno ovisi o pripremi do tog trenutka.

Ako vam je stalo do vašega odnosa i želite započeti s tom pustolovinom, nužno je, iz ljubavi jednoga prema drugom, započeti razgovarati i slušati se.

Sa svoje strane, pokušaj mu nježno pomoći da sve dublje cijeni i počne dijeliti s tobom velike ljudske vrednote koje su u

tebi osvijetljene vjerom, tako da zajedno rastete u svojim najdubljim težnjama. Tako će vaš susret pred oltarom moći biti trenutak milosti u kojem će se vaša srca, vaši umovi i volja stopiti u želju da budete neprekidan dar prihvaćanja jedno drugomu, konično i trajno, takvi kakvi jeste, s vašim bogatstvima i ograničenostima, svjesni da nikada dokraj nećete proniknuti u otajstvo drugoga. Sakrament braka će od vas dvoje učiniti jedno tijelo, novu snagu i poslati vas u svijet, u crkvenu i društvenu zajednicu, kao znak i vidljivi izraz Božje ljubavi za svakoga, da budete uzvišen znak nježnosti i vjernosti.

L. G. Magri

MLADI

DOSTA kontrole

(3) arhiv C.N.

ma, moguće je pronaći prijatelje i razgovarati s njima (zahvaljujem ti što si me takvim prepoznao, zaključujem to iz tvojega pisma), no čini se upravo nemogućim učiniti isto i s roditeljima.

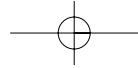
Prirodno je da je tako. Rastemo i samim se time udaljavamo od njih, učeći se kretati i odlučivati samostalno. Činjenica je da je roditeljska ljubav ponekad »teška«, iako toga često nisu svjesni – ne dopuštaju djeci da rastu, a ni sebi da otkriju nove, zrelijе, mogućnosti odnosa. Ali, moguće je i s jedne i s druge strane učiniti napor kako bi se bolje upoznali i razumjeli, a u to ćeš se s vremenom i sam uvjeriti.

Otvoreno razgovaraj s roditelji-

ma, pokušaj razumjeti zašto su ugradili filter u tvoje računalo i zašto ti o tome nisu ništa rekli.

Zašto su ga ugradili, moram priznati – razumijem jer je »putovanje internetom« vrlo zanimljivo, može se mnogo toga otkriti i susresti se s mnogim zanimljivim ljudima, ali je važno ne skrenuti s puta. Moj je prijatelj znao reći: »Filter je poput željezne ograde na autocesti – ne prijeći ti slobodno kretanje, ali će te zaštiti ako skreneš«. Činjenicu što su ga stavili, a da ti o tome ništa nisu rekli, može opravdati, recimo, želja da započnu dubok i iskren razgovor s tobom. Siguran sam da će otkriti koliko si narastao, a ti ćeš otkriti da je njihova odluka bila potaknuta isključivo ljubavlju.

F. Chatel

INTERVJU

Predstavite se čitateljima Novoga svijeta

U baštini moga soja i odžaka imao je deset stoljeća Bosne i četiri Dalmacije. Otac - šibenskog roda, majka - dubrovačko-imotske loze.

vlasti. Te nevolje su me prisilile na odlazak u svijet, premda sam silno želio živjeti u domovini i za to se spremao.

Postali ste ugledni građanin Francuske. Recite nam kako ste tamo dospjeli i kako je išao taj Vaš 'uspon'?

Građanin Francuske? Da, ali nakon dugog premišljanja nevoljnog političkog izbjeglice što sam bio. A i to samo zato, što Francuska tolerira dvostruko

Kako su Vas Francuzi prihvatali?

Lijepo – i građanski i ljudski i kršćanski. U Francuskoj je važno dobro vladati njihovim jezikom i poštivati pravila ophodenja, zemlju i njezine običaje. Od izobrazbe, tamo mi je najviše koristilo školovanje u *Ecole nationale d'administration*, koju je završila većina kadrova francuske javne uprave i politike. Zahvaljujući toj činjenici, iako sam bio nevoljan izbjeglica, bez ijednog dokumenta, već nakon dva tjedna sam radio u državnoj upravi, a još iste

BRATSTVO LJUDSKE ZAJEDNICE je dužnost

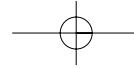
*Dr. Neven Šimac,
nekadašnji vaterpolist i trener splitskog "Mornara",
dan je međunarodni stručnjak za europske integracije*

intervju je
napravila
**Đina
Perkov**

Vjeri me oni uputiše, a religiju sam sretao od prvih *zdravomarija* i Božića u Osijeku i talijanske mise u Puli, preko latinskog i starohrvatskog ministriranja kod posljednjih benediktinaca u Opatiji, vjerouauka kod zagrebačkih isusovaca, do, danas, prijateljevanja s dominikancima i franjevcima, muškim i ženskim. Obrazovno sam zagrebački klasičar, pravnik i penalist. U inozemstvu sam završio političke te državno-upravne znanosti, uporedno pravo, europske i američke integracije. Doktorsku tezu sam obranio u Parizu na temu *Europske konvencije o pravima čovjeka i Francuske*. Zbog narodnosti, vjere i politike platio sam priličan ceh prošloj, totalitarnoj

državljanstvo. Ugledan? Ne posebno, osim ponešto među znalcima ljudskih prava. Ne volim, naime, kad se *našijenci* iz velikog svijeta razmeću koječim, kad dođu među svoje koji su ostali i izdržali, te tako bili *barem na broju ako ne i u stroju*. Uspon? Radio sam četvrt stoljeća kao viši kadar u državnoj upravi te velike, uredne zemlje, pa tamo i konkretno stekao iskustvo demokracije, politike, javne uprave i Europe. A kad je podjarmljeni narod srušio Zid, ponudio sam svoje znanje Europe i razumijevanje dvaju njezinih svjetova – demokratskog i totalitarnog, te potom sudjeloval u Češkoj, Poljskoj, Litvi i Letonskoj u njihovoj pripremi za povratak Evropi.

godine bio član državne delegacije u pregovorima sa susjednim zemljama. U Francuskoj vrsnoća konta.

Stručnjak ste za europske integracije, radili ste na prilagodbi zakonodavstava novih zemalja u pristupanju Europskoj uniji. Oduševljeni ste pristalica europskog ujedinjenja. Recite nam razloge takvog Vašeg stava.

Da, razumijem se u europske integracije, a još u Francuskoj sam radio na europskim temama. Pristalica sam približavanja i suradnje europskih država, pače razvijanja političke, tj. vojne i diplomatske dimenzije EU. Zašto? Zato što iza granica i moje zemlje žive ljudi koji u pravima i dostojanstvu moraju biti jednaki ljudima u mom narodu – i obratno. Zato što držim da postoji dužnost bratstva čitave ljudske zajednice. Zato što bez i van takvog stava *Oče naš* ne znači više ništa. Zato što je kršćanski polog bitno oblikovao Europu. Zato što

su europski narodi, uz svoju bogatu različitost, stvorili zajedničku kulturu te dijelili zajedničke vrijednosti. Zato što je Europa *silu* zamijenila *pravom*, pa danas europski građanin živi u povlašteno vrijeme, na povlaštenom kontinentu. Zato što je Europa izabrala demokraciju i vladavinu prava, te tržišnu *socijalnu* ekonomiju i što je razvila vlastiti *socijalni model*, koji je uzor svijetu. Zato što je Europa danas više *solidarna* sa siromašnima i zapostavljenima u svijetu od drugih. Zato što je važno da Europa sjedi za *stolom velikih* i što je upravo europski način upravljanja s pomoću prava i "metoda zajednice" mogući primjer kako sutra upravljati onim što se može djelotvorno rješavati jedino na razini planete Zemlje, kao što je klima, okoliš, migracije, energetika, sigurnost, pravična trgovina...

Koji su, po Vašem mišljenju, razlozi što u Hrvatskoj ima puno skeptičnosti prema pristupanju Europskoj uniji?

Ti su razlozi slični onima drugih, donedavna kolonijalno i ideološki podjarmljenih naroda Europe. Istu sam skeptičnost susretao naime i u drugim tranzicijskim zemljama, s pitanjem *Zašto, kad smo konačno zadobili samostalnost, ne raspolagati slobodno sami sobom nego, nakon Moskve, hrliti u Bruxelles i pristajati da on odlučuje "de nobis sine nobis"?* Hrvati pak imaju i dodatno, teško pitanje: *Gdje si bila, Europa, sa svojom zakletvom "Nikad više rata", kad smo u tvom krilu stradavali zbog "krivnje identiteta"?* I zašto si pogazila vlastitu zakletvu, pa još nas sprječavala u obrani roda i doma? Ove snažne razloge i optužbe treba uzeti u obzir, a s druge strane *tezulje pravednosti* istaknuti da je ovo prvo

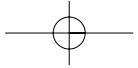
mirotvorno integriranje europskih država, s ciljem *stabilnosti* i *uzajamnosti*. Europa je naime *zajednička solidarnost* i 80% njezina proračuna odlazi na solidarnost bogatih s manje razvijenim članicama, dok drugih 5% predstavlja pomoć siromašnima u svijetu. Osim toga, Europa se temelji ne na sili, nego na pravu, a izvor prava su načela i vrijednosti, kršćanske i humanističke.

Treba li Hrvatska uvesti u primjenu svoj Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas (ZERP) u Jadranu i koje bi posljedice to moglo izazvati na njezine odnose s EU?

Hrvatska mora proširiti svoju jurisdikciju do *crte sredine* Jadranu, jer to je njezino pravo po *Međunarodnoj konvenciji o pravu mora* i jer je to odluka njezinog Sabora koji je odraz suverene narodne volje. Mora i zato da mogne spasiti biološki opustošeno more i jer jedino tako može zaštiti svoj dio Jadranu od štetnih izljevanja, posebno nafte, kojih godišnje bude preko dvjesto, a što je, kad se zbroji, površinom veće od najvećeg hrvatskog otoka, Cresa. Blijeda i bojažljiva hrvatska politi-

(3) arhiv CN

BRATSTVO LJUDSKE ZAJEDNICE JE DUŽNOST

ka nije, nažalost, proglašila sva prava iz ove konvencije. Ne znam zašto, jer taj ugovor, kojim su se okoristile već gotovo sve priobalne države u svijetu, pa i u Europi, omogućuje i zaštitu podmorja, koje je već sada izvor prirodnih bogatstava. Koje bi bile posljedice primjene ZERP-a na odnose Hrvatske s EU? To pitanje je sekundarne naravi u odnosu na primarno pravo na proširenje jurisdikcije i *dužnost zaštite mora*. Hrvatska će u nastavku *pregovora*, morati prihvati EU-norme ribolova, a to znači i EU-zaštite od prekomjernog izlova. Ekološka pak zaštita mora nije u nadležnosti EU, pa se Hrvatska mora njome sama pozabaviti, što je danas izvedivo čak i slabije opremljenim zemljama, zahvaljujući satelitskom nadzoru i dužnosti praćenja kretanja brodova.

Europsko ujedinjenje je korak prema jedinstvu svijeta, a to je Isusova posljednja želja ('Da svi budu jedno'). Koje bi mjesto u europskim integracijama trebalo imati duhovno povezivanje europskih kršćana?

Pomirenje i djelomično integriranje europskih država, s ciljem sprječavanja sukoba koji su obilježili čitavu europsku povijest, nesumnjivo nosi i kršćanski pečat, barem što se tiče kršćan-

(2) arhiv CNA

skih začinjavaca i otaca Europe, Schumana, Adenauera i De Gasperija. Hoće li europski primjer slijediti drugi kontinenti, teško je reći, a jedinstvo svijeta još je teže i samo pojmiti. Isusova veliko-svećenička molitva međutim odnosi se, koliko je ja razumjem, na njegove učenike i na one koji su njima imali povjerovati, a s ciljem da *svijet uzvjeruje* da je Otac *poslao i ljubio* Sina. Zato držim da, iako jest Božja želja da sva njegova djeca budu braćom, da se *ut unum sint* odnosi na njegove učenike i nasljedovatelje, tj. na kršćane, ali smatram isto tako da na tom ispitnu već stoljećima svi padamo, jer našu *philautiju* prepostavljamo Njegovoj *zapovijedi ljubavi*.

Kako ocjenjujete inicijativu 'Zajedno za Europu', susrete pripadnika kršćanskih pokreta i zajednica u Stuttgartu? I općenito, po Vašem iskustvu i uvjerenju, koje je značenje zajedništva na putu prema jednom cilju?

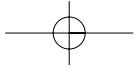
Ne poznam dovoljno tu inicijativu jer sam samo jednom, na poziv fokolara iz Zagreba sudjelovao, i to iz Splita, na jednom skupu koji je, ako se dobro sjećam, radiofonijski bio umrežen s istovjetnim susretima drugdje u Europi. Zajedništvo je moguće ostvariti, ali u *poštivanju različi-*

tosti, jer različitost je bogatstvo. Sjetimo se: totalitarni su sustavi progonili i istrebljivali upravo različitost. Zato europski slogan i glasi *Ujedinjeni u različitosti*.

Što biste još željeli reći našim čitateljima?

Da se kršćani trebaju zanimati za politiku i baviti se njome. Da politika ne mora biti *javna grješnica*, nego rad i briga za *polis*, tj. za *javni interes*, kao horizontalu i za *opće dobro*, kao vertikalnu. Da je politika stvar svih nas - *res publica*. Po tome ona postaje osobit, vrijedan oblik ljubavi prema bližnjemu. Ali, politika nije za neznačice, za bavljenje politikom treba se obrazovati na području prava, ekonomije, socijale, okoliša, međunarodnih odnosa... Politika je kontingentna, u njoj se može pogriješiti, ona je teren kompromisa, kod kojih katkad treba izabrati najmanje zlo, a ne najveće dobro i stoga nije dobro nadjevati kršćansko ime strankama i programima, već imati stalno na umu da su kršćanska vjera, pa slijedom toga i Katolička crkva, trans-političke i trans-nacionalne. Politika ima vlastito područje i pravila, ali nije potpuno autonomna, nego ostaje podložna moralnoj prosudbi. Osim toga, u politici, domaćoj i vanjskoj, treba surađivati s drugima, različitim, ljudima raznih svjetonazorâ i narodnosti, s agnosticima i ateistima... Osim toga, političkim se ciljevima može doći raznim putovima, pa da je stoga prirodno da i kršćani sudjeluju u raznim strankama. I, još na koncu, danas je Crkva jedna od najboljih poznavateljica svijeta. Ona se tijekom minulog stoljeća svojim socijalnim diskursom udaljila od vlasti i bogatstva, te vratila *malenima i sirotama* koji su bili i ostali u žiži Isusove pozornosti.

UKRATKO

POVIJESNI PRIKAZ

Pokreta fokolara / 3

Prema novom planetarnom društvu

1980.-2005. – Započinju velike međunarodne manifestacije koje se putem satelita prenose na svih pet kontinenata i ponavljaju u određenom ritmu. Preko njih se doživljava stvarnost jedinstvenog naroda u svjetskim dimenzijama. To su *Genfest* za mlade (prvi put održan 1973. i 1974. u Loppianu i 1975. u Rimu), *Familyfest* za obitelji, *Superkongres* za djecu.

1984. – Ivan Pavao II. posjećuje Centar Marijapoli Pokreta fokolara u Rocca di Papa, 19. kolovoza. Tom prigodom Papa u karizmi Chiare Lubich prepoznaće izraz "radikalizma ljubavi", a u Pokretu crte koncilske Crkve otvorene dijalogu.

1989. – Dok u Evropi padaju zidovi podjele između dva velika bloka, zapadnoga i istočnoga, Chiara Lubich poziva na nadilaženje logike "pobjednika i

pobjeđenih", zalažeći se da se spase izvorne ljudske vrednote, kao što je solidarnost, društvena pravednost i jednakost. Te su vrednote temelj dijaloga između kršćana i vjerski neopredijeljenih osoba, koji se u Pokretu razvija. I upravo će jedno sveučilište na europskom istoku, Katoličko sveučilište u Lublinu (Poljska), prvo dati službeno priznanje za društveni utjecaj Pokreta, dodjelom počasnog doktorata iz društvenih znanosti Chiari Lubich 1996. godine.

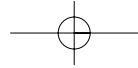
1990. – 2005. – U vrijeme ephalnih promjena, dok veliku križu prolazi ne samo zapadna kultura, iz duhovnosti jedinstva nastaju prve misaone smjernice koje doprinose otvaranju putova prema obnovljenoj kulturi. One proizlaze iz Škole Abba, centra za interdisciplinarni studij, koji započinje Chiara Lubich uz doprinos teologa i biskupa Aachena (Njemačka), mons. Klausu Hemmerlea kao i profesora i stručnjaka s vjerskih i laičkih područja: teologije, filozofije, psihologije, sociologije, pedagogije, ekumenizma, političkih znanosti i ekonomije, prava, matematike, prirodnih znanosti, društvenih komunikacija, ekologije, itd. Još na počecima Pokreta Chiara je naslutila da će karizma jedinstva rasvijetliti i razne znanstvene discipline. Veliki razvoj doživljava počevši od 1999. kada se za svako područje osnivaju međunarodni odbori koji organiziraju kongrese,

tečajeve za formaciju i izdaju publikacije.

1991. – 1999. – Drama stanovništva koje živi u uvjetima krajnjega siromaštva posebno dolazi do izražaja 1991. za vrijeme putovanja Chiare Lubich u Brazil. Ona tada pokreće projekt

Ekonomija zajedništva po kome danas posluju stotine poduzeća. Ekonomisti u njemu vide znakove nove ekonomske teorije i prakse. Održavaju se brojni međunarodni i nacionalni kongresi, pišu se diplomske radnje (oko 200), a na sveučilištima se proučava ovaj inovacijski ekonomski projekt. Na međunarodnom skupu u Strasbourg, u organizaciji Vijeća Europe prigodom pedesete obljetnice njegova osnivanja godine 1999., Chiara Lubich predstavlja iskustvo i kulturnu viziju ekonomije zajedništva kao prijedlog za liječenje ekonomske neravnoteže.

POVIJESNI PRIKAZ POKRETA FOKOLARA/3

Još od kraja pedesetih godina, s prvim putovanjem troje prihvatljivih sljedbenika Chiare Lubich izvan Europe – u Južnu Ameriku i širenjem Pokreta po čitavom južnoameričkom kontinentu, a potom po Africi i Aziji, procvala su mnoga djela koja potiču samorazvoj i socijalno uzdizanje stanovništva.

1996. – Prigodom susreta sa skupinom talijanskih političara u Napulju, zabrinutih zbog dubokih političkih promjena što zahvaćaju zemlju, započinje novi razvitak političkog zalaganja koje je još pedesetih godina započeo Igino Giordani, izaslanik u talijanskom parlamentu. Chiara Lubich pokreće Politički pokret za jedinstvo otvoren osobama različitih političkih stranaka. Nadahnjuje se na bratstvu, priznatom kao politička kategorija usmjerena na spašavanje izvornih vrijednosti, u vidu općeg dobra. To će se iskustvo proširiti u raznim zemljama, osobito u Europi i Južnoj Americi.

mir" 1996. dodijeljena Chiari Lubich i nagrada za ljudska prava koju joj je zajedno s drugim ličnostima godine 1998. uručilo Vijeće Europe u Strasbourg, uz brojna počasna građanstva.

Novi razvoj međuvjerskog dijaloga

1997.-2005. – U suvremenoj svjetskoj preobrazbi društva koje sve više postaje višekulturalno i viševjersko, međuvjerski dijalog doživjava novi razvoj. U siječnju 1997. Chiara Lubich je pozvana govoriti o svom duhovnom iskustvu pred 800 budističkih redovnika i redovnica u Tajlandu, a u svibnju pred tri tisuće afroameričkih muslimana u džamiji u Harlemu (New York). U travnju 1998. susreće članove židovske zajednice u Argentini. Godine 2001. i 2003. nalazimo je u Indiji, na poziv hinduističkih akademskih institucija iz Bombaja i gandijskih pokreta iz Tamil Nadu koji joj dodjeljuju nagradu "Pobornik mira". Godine 2002. u Asizu, na Danu molitve za mir koji je predvodio papa Ivan Pavao II., uz nazočnost vođa najvećih svjetskih religija, govoriti kao predstavnica Katoličke crkve zajedno s Andreom Riccardijem, utemeljiteljem Zajednice svetog Egidija. Pokret fokolara će prirediti simpozije s hinduistima (2002. i 2004.), s budistima (2004.), s muslimanima (2005.) i sa Židovima (2005.) kojim će se produbiti međusobno poznavanje s duhov-

nog stajališta i sa stajališta nauka, učvršćujući bratske odnose.

Duhovnost za ekumenizam

1997.-2003. – U ekumenskom svijetu raste zanimanje za duhovnost, kako bi se dao novi impuls hodu prema punom jedinstvu kršćanskih Crkava. Duhovnost jedinstva Pokreta fokolara koju više od 40 godina dijele ne samo članovi Katoličke crkve, nego na različite načine i kršćani preko 350 Crkava i zajednica, sve više je priznata na raznim razinama kao ekumenska duhovnost. Chiara Lubich ju je pozvana predstaviti na otvaranju II. skupštine europskih kršćana u Grazu 1997. uz nazočnost preko

10.000 sudionika, u organizaciji Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) i Vijeća europskih kršćanskih Crkava (KEK), uz nazočnost patrijarha Moskve i čitave Rusije, Alekseja II., primasa Anglikanske crkve dr. Careya i katolikosa Armeniske crkve, Karekina I. Narednih godina Chiara će biti pozvana govoriti u gradove-simbole evangeličko-luteranskog i reformiranog svijeta: Berlin, Augsburg, Zürich i Ženevu. Chiara je prvi put bila pozvana predstaviti duhovnost Pokreta i njegove ciljeve Ekumenskom vijeću Crkava u Ženevi još godine 1967., potom 1982. i 2002.

1996.-2003. – Zalaganje Pokreta u "izgradnji mostova među pojedincima, generacijama, društvenim kategorijama i narodima u vremenu kada etničke i vjerske razlike često dovode do sukoba i nasilja" razlog je brojnih priznanja, među kojima su: UNESCO-va nagrada "Odgoj za

IZ PRIRODE...

JAKO SAM UZBUĐEN!
JEDNA ME KRALJEVNA
ŽELI POLJUBITI.

KAŽE DA ĆUTAKO
POSTATI KRALJEVIČ!

IZVRSNO!
UVIJEK SJAJNE CIPELE,
KOD BRIJAČA SVAKOG TJEDNA...

KRAVATA ILJETI,
RUKOLJUB VELEPOSLANICAMA...

...REĆI ĆU JOJ
DA ODUSTANE...

Takoder
kamen
govori

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET

Program stručnog usavršavanja Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda

Zagreb - Križevci
veljača 2007. - svibanj 2008

Dječji vrtić Zraka sunca

Pozivamo Vas

na predavanje međunarodnih stručnjaka s četiri znanstvena područja s niže navedenima temama:

Odgovor - ususret novom preporodu?

Petak **29. veljače 2008.** Učiteljski fakultet, **Zagreb**, Savska cesta 77 (dvorana 13)

10.00 Pozdravi i predstavljanje uzvanika - Dekan prof. dr. sc. Vladimir Šimović

- **Antropološka perspektiva** – prof. dr. sc. Vera Araujo, sociolog, koordinatorica Social-One
- **Ekološka perspektiva** – prof. dr. sc. Sergio Rondinara, Salezijansko sveučilište, Rim
- **Ekonomска perspektiva** – prof. dr. sc. Luigino Bruni, državno sveučilište u Miljanu
- **Pedagoška perspektiva** – prof. dr. sc. Michele De Beni, državno sveučilište u Trentu

Vizija, interpretacija i stajalište problematike prijelaza, krize i dezorientiranosti koju proživljava odgoj na svjetskoj razini, promatrani sa stajališta pojedinih disciplina (antropologije, ekologije, pedagogije i ekonomije). Predstavlja se mnogostrukost stajališta, pokazujući kako je dijalog među disciplinama sam po sebi pedagoški put za novi preporod kulture i odgoja.

Dijalog

12.00 - otvorenje izložbe *Vrednote naše blago*

Uzajamnost - za obnovu pojedinaca i zajednice

Subota **1. ožujka 2008.** dvorana Hrvatskog doma, Matoša 4, **Križevci**

10.00 Uvod - Prodekan Učiteljskog fakulteta iz Zagreba prof. dr. sc. Mile Silov

- **Antropološki pogled na pojam uzajamnosti** – prof. dr. sc. Vera Araujo
- **Uzajamnost sa stajališta ekologije zajedništva** – prof. dr. sc. Sergio Rondinara
- **Uzajamnost primjenjena na odgojno područje** – prof. dr. sc. Michele De Beni
- **Uzajamnost primjenjena na ekonomiju** – prof. dr. sc. Luigino Bruni

12.00 Dijalog

Subota **1. ožujka 2008.** dvorana Centra Marijapoli, Račkoga 32, **Križevci**

15.00 Uvodni plenum

15.30 **Rad po interesnim skupinama:** pedagogija, ekologija, ekonomija i sociologija

18.30 Plenum

Informacije i prijave: tel. 048 - 718 657

e-mail: zraka.sunca@kc.t-com.hr

Predavanja su otvorene za sve! (ulaz besplatan)

Mogućnost potvrde o stručnom usavršavanju